

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Saudi-Arabia

**Opphold, arbeid og inn- og utreise for
utenlandske borgere (herunder
jemenitter, syrere og palestinere)**

19. november 2020

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentesreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

This report concerns work and residency for foreign nationals in Saudi-Arabia. Moreover, it provides information on special arrangements and exceptions from current regulations for Yemenis, Syrians, and Palestinians. The report shows that Syrians and Yemenis fleeing conflict in their home countries have been given temporary residency in Saudi-Arabia, as well as the opportunity to work. They have previously also had access to certain public services.

Syrian nationals are not deported to their home country. Government practices concerning Yemeni nationals are ambiguous, and deportations to Yemen have taken place. In general, it has become more difficult for foreign nationals to gain work and residency in Saudi-Arabia, in part due to the government's efforts to nationalize the labour force.

Sammendrag

Dette temanotatet omhandler opphold og arbeid for utenlandske statsborgere i Saudi-Arabia. Notatet ser videre på særordninger og unntak fra gjeldende regelverk som er innført for syrere, jemenitter og palestinere. Notatet viser at syrere og jemenitter som flykter fra krig i hjemlandet i praksis har blitt gitt midlertidig opphold i Saudi-Arabia, samt muligheten til å arbeide og tidligere også tilgang til visse velferdsgoder.

Syriske borgere blir ikke tvangsreturnert til hjemlandet. Returer av jemenitter har funnet sted, men praksis knyttet til dette er ikke entydig. Generelt har det blitt vanskeligere for utenlandske borgere å få opphold i landet, blant annet som en følge av myndighetenes tiltak for å nasjonalisere arbeidsstyrken.

Innhold

1 Innledning	6
2 Sponsorer og opphold for utenlandske arbeidere	7
2.1 <i>Muqim</i> -kort	8
2.2 Varslede endringer i kafala-systemet	10
3 Sponsorer for egen familie	10
3.1 Dokumentasjonskrav ved sponning av familiemedlemmer	11
3.2 Nye avgifter fra 2017.....	12
4 Ut- og innreiser for utenlandske borgere med opphold i landet	12
4.1 Ut- og innreisevisum	12
4.2 Endelig utreisevisum	14
5 Mulige unntak for enkeltgrupper, herunder syrere, jemenitter og palestinere	15
5.1 Syrere i Saudi-Arabia	16
5.1.1 Opphold	17
5.1.2 Tilgang til velferdsgoder og utdanning.....	17
5.1.3 Arbeid	18
5.1.4 Antall syrere i Saudi-Arabia	20
5.1.5 Tvangsreturer til Syria og deportasjoner til tredjeland	20
5.2 Jemenitter i Saudi-Arabia	21
5.2.1 Opphold	21
5.2.2 Tilgang til velferdsgoder og utdanning.....	23
5.2.3 Arbeid	24
5.2.4 Antall jemenitter i Saudi-Arabia.....	26
5.2.5 Tvangsreturer til Jemen, deportasjoner til tredjeland samt mulighet til å returnere til Saudi-Arabia	26
5.3 Palestinere i Saudi-Arabia	27
6 ‘Saudifisering’ av arbeidsstyrken og innstramminger i mulighetene for opphold og arbeid i landet	29
6.1 Nitaqat-programmet.....	30
6.2 Kampanjer mot ulovlig opphold og økte avgifter	31
6.3 I sum: færre utenlandske borgere i Saudi-Arabia.....	32
7 Referanser	34

1 Innledning

Kanadiske Immigration and Refugee Board (IRB) slår fast at det i utgangspunktet er fire forhold som gir utenlandske borgere rett til oppholdstillatelse i Saudi-Arabia: gjennom ekteskap med en saudisk statsborger, dog med en rekke mulige forbehold; gjennom arbeid i landet, organisert gjennom det såkalte *kafala*-systemet; gjennom opphold knyttet til et nært familiemedlem som arbeider i landet; eller, i sjeldne tilfeller, ved at en svært innflytelsesrik aktør griper inn til ens fordel (IRB 2017).

I tillegg har myndighetene i landet ved flere anledninger gjort unntak fra gjeldende regler eller innført spesielle ordninger gjennom kongelig dekret for spesifikke grupper, eksempelvis syrere. Det er også mulig å få visum for innreise og kortere opphold i landet for å gjennomføre pilgrimsferd, familiebesøk og de seneste årene også knyttet til turisme.

Dette temanotatet tar for seg opphold knyttet til arbeid og gjennom nære familiemedlemmer som arbeider i landet, samt vilkår for inn- og utreise. Notatet ser videre på unntak og spesielle ordninger for syrere, jemenitter og palestinere, herunder muligheter til å ta arbeid for personer som i utgangspunktet har ankommet landet på andre visa enn arbeidsvisa. I forlengelsen av dette omtales praksis knyttet til tvangsretur til hjemlandet og/eller deportasjoner til tredjeland for disse gruppene. Avslutningsvis ser notatet på hvorvidt det har blitt vanskeligere for utenlandske borgere å få opphold i Saudi-Arabia de siste årene, blant annet grunnet myndighetenes initiativer for å nasjonalisere arbeidsstyrken.

Det er verdt å merke seg at håndhevelsen av gjeldende regler i praksis kan variere, ikke minst når det gjelder personer fra krigsherjede land som oppholder seg i Saudi-Arabia. Landinfo viste i 2016 til en forsker som påpekte at det ikke finnes noen fast praksis for håndtering av syrere som oppholder seg i golflandene (Landinfo 2016, s. 1). Som beskrevet nedenfor gjør myndighetene i Saudi-Arabia enkelte justeringer i gjeldende regelverk og fatter spesielle beslutninger for enkeltgrupper, som jemenitter eller syrere, men det kan være noe uklart hvor lenge slike bestemmelser varer og hvordan eventuelle unntak og justeringer fungerer i praksis. Således kan eksempelvis syrere gis visse privilegier av myndighetene, men i likhet med andre utenlandske borgere som oppholder seg i golflandene, har de svært få rettigheter.

Privilegier som er gitt kan også trekkes tilbake, noe som også later til å ha funnet sted hva angår tilgang til offentlige skoler for jemenitter og syrere. Selv om hovedtrekkene er klare, kan det derfor tidvis være vanskelig å identifisere en entydig praksis, som vi skal se i det følgende.

Notatet er basert på åpent tilgjengelige kilder, herunder rapporter fra den svenske landkunnskapsenheten Lifos, kanadiske IRB og det amerikanske

utenriksdepartementet, nyhetsartikler og forskningsartikler, informasjon fra nettsidene til ulike saudi-arabiske myndigheter og institusjoner, samt saudi-arabiske utenriksstasjoner og andre lands utenriksstasjoner i Saudi-Arabia. En viktig kilde har vært King Fahd University of Petroleum and Minerals (KFUPM) og informasjonen de har lagt ut til sine ansatte. Det er i denne sammenheng viktig å merke seg at type yrke og statusen yrket har eller tilskrives, kan innvirke på flere av prosessene som beskrives nedenfor.

2 Sponsorer og opphold for utenlandske arbeidere

Sentralt for opphold og arbeid for utenlandske borgere i Saudi-Arabia er det som gjerne refereres til som kafala-systemet, et begrep som benyttes om tilsvarende systemer som eksisterer i alle golfmonarkiene. Kjernen i kafala-systemet er at en utenlandsk borgers arbeids- og oppholdstillatelse er knyttet til en lokal sponsor (ofte også arbeidsgiver), som igjen må være en statsborger i landet (eller i praksis også et selskap). Så lenge kontrakten for arbeidet løper kan arbeidstakeren i utgangspunktet ikke forlate landet, avslutte arbeidet eller bytte arbeidsgiver uten sponsorens tillatelse (Lifos 2018, s. 14; ILO u.d., s. 1).

Utenlandske borgere som ønsker å arbeide i Saudi-Arabia må da også ha sikret seg en jobb i landet samt en sponsor (som regel arbeidsgiveren) før vedkommende kan søke om visum for innreise som arbeidstaker (Lifos 2018, s. 21; IRB 2019). Den indiske ambassaden i Riyadh skriver at det kun er personer mellom 18 og 60 år, som er ved god helse og som innehar en kompetanse det er behov for i landet – som ikke kan dekkes gjennom saudi-arabiske arbeidere – som kan komme til landet som gjestearbeidere (Indias ambassade i Riyadh u.å.).

Alle utenlandske arbeidere i landet skal ha en sponsor (Lifos 2018, s. 21; U.S. Department of State 2020, s. 56; Indias ambassade i Riyadh u.å.). Arbeidstakeren må deretter søke om innreisevisum for arbeidere, *ta'shirat 'amal*, på engelsk kjent som *employment visa* (Lifos 2018, s. 21; Indias ambassade i Riyadh u.å.; Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. u.å.a). Sammen med søknaden må arbeidstakeren legge ved et brev fra arbeidsgiver, kopi av arbeidskontrakt, kopier av relevante attester og bevis på utdanning/kompetanse, en politiattest som dokumenterer eventuelle anmerkninger samt en legeattest som tilsier at arbeidstakeren er ved god helse (Lifos 2018, s. 21; Indias ambassade i Riyadh u.å.; Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. u.å.a).

Arbeidstakeren har ikke anledning til å avslutte arbeidsforholdet eller skaffe seg ny sponsor og nytt arbeid uten tillatelse fra gjeldende arbeidsgiver/sponsor (U.S. Department of State 2020, s. 52). Kanadiske IRB viser til kilder som peker på at arbeidsgiver når som helst, også uten varsel, kan søke en arbeidstakers arbeids- og oppholdstillatelse opphevet på nett (IRB 2019).

Ifølge det amerikanske utenriksdepartementet kan saudi-arabiske myndigheter være behjelpelige overfor arbeidstakere dersom arbeidsgiver eksempelvis ikke utbetaler lønn (U.S. Department of State 2020, s. 52), og det finnes også en hjelpelinje for arbeidere, som er drevet av arbeidsministeriet (Indias ambassade i Riyadh u.å.).

2.1 ***Muqim*-kort**

Etter at en arbeidstaker ankommer Saudi-Arabia på et innreisevisum for arbeidere, må vedkommende få ordnet arbeidstillatelsen og oppholdstillatelsen sin, *'iqama/muqim*,¹ innen 90 dager. Det er arbeidsgiver som er ansvarlig for dette (Lifos 2018, s. 22; Indias ambassade i Riyadh u.å.). Tilsvarende opplyser King Fahd University of Petroleum and Minerals (KFUPM) at søknad om oppholdstillatelse for universitetets ansatte går gjennom universitetet (KFUPM u.å.d). Arbeidstakeren må gjennomgå en ny medisinsk sjekk samt avgi biometriske data (Lifos 2018, s. 22; Indias ambassade i Riyadh u.å.). Lifos melder at arbeidstakeren på dette tidspunktet også må levere en politiattest (Lifos 2018, s. 22), mens Saudi-Arabias ambassade i Washington altså hevder at en slik attest må leveres sammen med søknaden om innreisevisum (Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. u.å.a).

Arbeidstakeren må også skaffe seg helseforsikring (Lifos 2018, s. 22), noe flere kilder viser til at er arbeidsgivers ansvar (PwC Middle East 2016, s. 5; Indias ambassade i Riyadh u.å.). PwC Middle East meldte i 2016 at arbeidere hverken kan forlate Saudi-Arabia eller begynne sitt arbeid før denne prosessen er fullført (PwC Middle East 2016, s. 5).

Når prosessen er fullført vil arbeidstaker få en oppholdstillatelse og et ID-kort kjent som *'iqama* (gammelt navn) eller *muqim*-kort, som normalt er gyldig i fem år (Arab News 2015b; Lifos 2018, s. 22). Tillatelsen må fornyes hvert år, noe som er arbeidsgivers ansvar og som kan gjøres digitalt (Arab News 2015b; PwC Middle East 2016, s. 5; Lifos 2018, s. 22). Kortet fungerer som ID-kort og bevis på lovlig opphold for arbeidstakeren, som må bære kortet på seg til enhver tid (IRB 2019; Indias ambassade i Riyadh u.å.).

På kortet fremkommer ifølge Lifos arbeidstakerens personalia, navn på sponsor samt oppholdstillatelsesnummer (Lifos 2018, s. 22). Redaktøren i den saudi-arabiske avisen Arab News publiserte i oktober 2015 et bilde av det nye *muqim*-kortet på Twitter, og det samme bildet ble også vist i en artikkel om kortet i Arab News i januar 2016 (Siraj W. 2015; al-Khotani 2016). Det viktig å ta forbehold om at dette i praksis utgjør én kilde.

¹ I mange engelskspråklige kilder staves dette *'muqem*'.

Kortene later til å være på størrelse med et kredittkort, med lys bakgrunn og grønn skrift. De har påskriften 'Kingdom of Saudi Arabia Ministry of Interior' i øvre venstre hjørne, og tilsvarende tekst på arabisk i øvre høyre hjørne. Øverst i midten står *huwiyyat muqim/resident identity* på engelsk og arabisk. Under dette følger tilsynelatende innehavers navn med latinske og deretter arabiske bokstaver. Nedenfor vises et bilde av innehaver til venstre, mens følgende opplysninger er oppført til høyre (på arabisk):

- Nummer (tilsynelatende ti siffer, med arabiske tall)
- Kopinummer
- Sted hvor kortet er utstedt
- Utløpsdato
- Fødselsdato
- Yrke
- Nasjonalitet
- Religion
- Arbeidstillatelse (nummer)
- Sponsor/arbeidsgiver

Under bildet er det en strekkode, og under dette later det til å følge et nummer.

På baksiden er det skrevet 'Ministry of Interior Directorate of Passport Dept.' i øvre venstre hjørne, og samme tekst på arabisk i øvre høyre hjørne. Øverst i midten står *huwiyyat muqim/resident identity* som på forsiden. Under dette følger tre merker, hvorav det midterste er logoen til passdirektoratet. Nedenfor står følgende tekst på arabisk: *yajib 'ish 'ar 'aqrab 'idarat jawazat 'aw markaz shurta 'inda faqdiha* [Kontakt nærmeste passdirektoratkontor eller politistasjon dersom du mister kortet] (Landinfos oversettelse). Deretter følger teksten nedenfor på engelsk og arabisk, på henholdsvis venstre og høyre side (tekst og tegnsetting er her gjengitt direkte):

Resident ID Card. This card is issued for legal resident as a proof of identity. Residents Card must be renewed separately before expiration. Residency ID card date of expiration can be checked Through The MOI portal at www.moi.gov.sa

Til venstre for den engelske teksten, skrevet ovenfra og ned, følger noe tekst samt sifre på arabisk, i svært liten skrift. Nederst på baksiden følger så en strekkode på venstre side og tilsynelatende et nummer på høyre side.

En arbeidstaker kan ifølge Indias ambassade ikke åpne en bankkonto, overføre penger, skaffe seg et SIM-kort eller reise ut av landet uten et slikt kort (Indias ambassade i Riyadh u.å.). En artikkel i Gulf Business fra 2017 antyder at det er

arbeidstaker selv som søker om fornyelse av selve ID-kortet (Nagraj 2017). Saudi Gazette siterte i februar 2020 saudi-arabiske myndigheter på at innehaveren av et muqim-kort kan undersøke kortets samt egen oppholdstillatelses gjenværende gyldighet på nett (Saudi Gazette 2020).

2.2 Varslede endringer i kafala-systemet

Tidlig i november 2020 annonserte saudi-arabiske myndigheter at de vil gjøre betydelige endringer i kafala-systemet, og at disse endringene er ment å styrke arbeidstakernes stilling. Endringene skal innebære at arbeidstakere i privat sektor ikke lenger vil måtte be om arbeidsgivers/sponsors tillatelse for å forlate landet eller for å skifte jobb og arbeidsgiver/sponsor. Endringene er ment å tre i kraft fra 14. mars 2021 (BBC 2020; Nereim 2020).

Arbeidstakere vil imidlertid fremdeles måtte ha en sponsor for å kunne reise til Saudi-Arabia i utgangspunktet, og de vil fremdeles måtte søke om et endelig utreisevisum når de forlater landet for godt. Videre vil sponsor fremdeles ha muligheten til når som helst å søke om å oppheve en arbeidstakers oppholdstillatelse på nett. De varslede endringene vil heller ikke gjelde for utenlandske arbeidere i offentlig sektor eller som arbeider i tilknytning til private hjem. Sistnevnte utgjør en stor andel av utenlandske borgere som arbeider i landet (BBC 2020; Nereim 2020).

3 Sponsorer for egen familie

En utenlandsk statsborger som har lovlig opphold og arbeid i Saudi-Arabia kan i noen tilfeller selv fungere som sponsor for familiemedlemmer. Dette gjelder imidlertid ikke i alle tilfeller, og ordningen har noen klare begrensninger.

For det første gjelder dette i utgangspunktet for den nærmeste familien, hvilket vil si ektefelle og barn (PwC Middle East 2016, s. 7-8; Lifos 2018, s. 24). Barn er her forstått som sønner opp til 18 år, eller opp til 25 år dersom de studerer og kan dokumentere dette, samt døtre uavhengig av alder så lenge de er ugifte (PwC Middle East 2016, s. 7; IRB 2019; KFUPM u.å.e; Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. u.å.b). Personer med oppholdstillatelse gjennom foresatt har ikke rett til å arbeide i Saudi-Arabia (PwC Middle East 2016, s. 8; Indias ambassade i Riyadh u.å.). Dersom sønner over 18 år (eller over 25 år dersom de studerer) eller gifte døtre ønsker å forbli i landet, må de få egen sponsor og oppholdstillatelse (IRB 2019). Lifos melder imidlertid at en skilt kvinne igjen kan ha sin far som sponsor om hun vender tilbake til Saudi-Arabia (Lifos 2018, s. 25).

PwC understreker at hverken samboere, sivile partnere, partnere av samme kjønn, søsken eller barn av ugifte foreldre anerkjennes som personer som kan få opphold gjennom et familiemedlem på denne måten (PwC Middle East 2016, s. 8). PwC melder imidlertid at selv om en person i utgangspunktet ikke har anledning til å være sponsor for sine foreldre kan det gjøres unntak, dersom disse er eldre og/eller er avhengige av at barnet tar vare på dem (PwC Middle East 2016, s. 8). Også Lifos melder dette (Lifos 2018, s. 25), og veiledningene fra KFUPM antyder det samme (KFUPM u.å.g).

For det andre er det ikke alle arbeidere som har anledning til å være sponsor for sin nærmeste familie; det er kun arbeidstakere i bestemte yrker som er gitt anledning. Kanadiske IRB viser til kilder som fremhever at det typisk er personer i et yrke med en viss status, eller *white collar*-yrker, som har mulighet til å benytte seg av ordningen (IRB 2019). Tilsvarende skriver PwC følgende (PwC Middle East 2016, s. 6):

(...) only certain categories of employee can sponsor dependants [sic]. Generally, unskilled workers cannot sponsor family members. Employees without university qualifications may also face issues sponsoring family members.

3.1 Dokumentasjonskrav ved sponning av familiemedlemmer

Når en arbeidstaker søker om opphold for nærmeste familie gjennom denne ordningen, må følgende dokumentasjon legges ved utfylte søknadsskjemaer (KFUPM u.å.d; Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. u.å.b):

- Kopier av aktuelle familiemedlemmers pass
- Ekteskapsattest attestert av saudisk utenriksstasjon i søkerens hjemland og Saudi-Arabias utenriksdepartement, i arabisk oversettelse
- Fødselsattest for barn attestert av saudisk utenriksstasjon i søkerens hjemland og Saudi-Arabias utenriksdepartement, i arabiske oversettelse
- Søkerens 'iqama (kopi) og pass med visumstempel
- Legeattest
- Søkerens vitnemål fra høyere utdanning eller fagbrev attestert av saudisk utenriksstasjon i søkerens hjemland og Saudi-Arabias utenriksdepartement, i arabisk oversettelse

Selskapet Pangea Worldwide, som tilbyr hjelp i forbindelse med arbeid og opphold i Saudi-Arabia, melder at man også må legge ved en attest i arabisk oversettelse som viser arbeidstakers lønn (Pangea Worldwide 2019). KFUPM melder tilsvarende at søkeren må legge ved en attest fra universitetet som viser

vedkommendes stilling, lønn, oppstartsdato med mer, samt en erklæring som sier at døtre over 13 år er ugifte, dersom dette er relevant (KFUPM u.å.d).

Universitetet melder videre at sønner over 18 år som har oppholdstillatelse gjennom sin far og skal fornye denne, må legge ved dokumentasjon på pågående studier (KFUPM u.å.e). Arbeidstakere som søker om oppholdstillatelse ('iqama) for barn født i Saudi-Arabia, må videre fremlegge følgende dokumenter (i original og kopi): pass, fødselsattest, vaksineattest og begge foreldres oppholdstillatelse (KFUPM u.å.c).

3.2 Nye avgifter fra 2017

Den 1. juli 2017 innførte myndighetene i Saudi-Arabia en ny avgift som utenlandske arbeidstakere må betale for hvert familiemedlem som har opphold i landet gjennom vedkommende, altså gjennom ordningen hvor en arbeidstaker fungerer som sponsor for familiemedlemmer beskrevet her. Avgiften var i 2017 på 100 SAR (Saudi-arabiske riyal) per familiemedlem per måned. Dette skulle imidlertid øke med 100 SAR per måned per familiemedlem per år frem til 2020, hvilket tilsier at avgiftene i dag er 400 SAR per familiemedlem per måned (Khaleej Times 2017; Nagraj 2017; Lifos 2018, s. 24-25).

Kanadiske IRB viser til kilder som melder at dersom en arbeidstaker som fungerer som sponsor for familiemedlemmer får sin oppholdstillatelse opphevet, vil familiemedlemmene også miste sin oppholdstillatelse (IRB 2019).

4 Ut- og innreiser for utenlandske borgere med opphold i landet

Det finnes to typer utreisevisum for utenlandske borgere i Saudi-Arabia: inn- og utreisevisum, som kan være gyldig for én eller flere reiser, og det som kalles endelig utreisevisum, på engelsk *final exit visa*. Sistnevnte gjelder for arbeidstakere som forlater Saudi-Arabia 'for godt' etter endt arbeid, og fordrer at de har avklart alle sine forhold i landet, som beskrevet nedenfor. Alle utenlandske arbeidere som skal reise ut av landet på ferie, jobbreise eller annet og som skal returnere, må derimot inneha et ut- og innreisevisum (eller tur/retur-visum).

4.1 Ut- og innreisevisum

Lifos opplyser at det er arbeidsgiver som må søke om ut- og innreisevisum for en arbeidstaker (Lifos 2018, s. 23). Tilsvarende indikerer informasjon fra KFUPM at søknaden skjer gjennom universitetet (KFUPM u.å.a). Slike visa kan være gyldige for én (*single exit re-entry*) eller flere (*multiple exit re-entry*) reiser ut av og inn i

landet i gyldighetsperioden. Gyldigheten av slike visa er betinget av arbeidstakerens oppholdstillatelse, men de kan maksimalt være gyldige i seks måneder (180 dager) (Lifos 2018, s. 23; KFUPM u.å.a).

KFUPM melder videre at visumet må benyttes innen 90 dager fra utstedelse, ellers blir det ugyldig og innehaver må betale et straffegebyr (KFUPM u.å.a). Informasjonen fra KFUPM antyder videre at tilgangen til visum med flere reiser ut av og inn i landet (multiple exit re-entry) er betinget av en persons ansiennitet og stilling. Eksempelvis har ikke administrativt ansatte ved universitetet tilgang til denne typen visum (KFUPM u.å.a).

Dersom arbeidstaker ikke returnerer innen utgangen av visumets gyldighet, altså seks måneder, må vedkommende søke om forlengelse gjennom arbeidsgiver. Informasjon tilgjengelig på nettsidene til det saudi-arabiske utenriksdepartementet samt fra KFUPM tilsier at visumets gyldighet kan forlenges med en måned (KFUPM u.å.h). Lifos skriver følgende om hva som skjer dersom en arbeidstaker ikke returnerer til Saudi-Arabia innen visumet utløper (og heller ikke søker om/returnerer innen utgangen av en forlengelse) (Lifos 2018, s. 22):

För det fall personen inte återvänder inom sex månader upphör tillståndet automatiskt. Om utlänningen vill återvända därefter måste vederbörande påbörja proceduren på nytt, vilket i och för sig kan vara oproblemiskt såvida vederbörande inte ”smet ifrån”, eller har något annat ”otalt” med senaste sponsor.

Dette synes med andre ord å tilsi at det kan være mulig å vende tilbake til Saudi-Arabia også dersom man har brutt vilkårene for et slikt ut- og innreisevisum, men at prosessen da må begynnes på nytt. Samtidig antyder Lifos altså at det også kan by på problemer dersom man ikke forlot landet på ‘korrekt’ måte i utgangspunktet.

Informasjon fra den indiske ambassaden i Riyadh peker i samme retning. Ambassaden slår fast at dersom en arbeidstaker uteblir fra arbeidet uten tillatelse, nekter å arbeide eller forlater sin sponsor, kan sponsoren rapportere vedkommende som *hurub*,² altså en som har rømt eller er fraværende (Indias ambassade i Riyadh u.å.). Ambassaden melder at vedkommende da vil miste sin oppholdstillatelse og sine rettigheter, og vil bli arrestert og tvangsutsendt dersom vedkommende blir pågrepet og ikke er etterlyst for en kriminell handling.

En arbeidstaker kan selv undersøke om vedkommende er registrert som *hurub* på nett. Dersom vedkommende blir deportert vil personen måtte betale en bot og vil ikke kunne returnere til Saudi-Arabia på fem år, ifølge Indias ambassade (Indias ambassade i Riyadh u.å.). I en artikkel i Saudi Gazette fra 2019 hevdes det

² I engelskspråklige kilder staves dette ofte ‘huroob’.

imidlertid at vedkommende risikerer å aldri kunne returnere til landet igjen (Saudi Gazette 2019). Indias ambassade slår fast at en person som er blitt deportert for en kriminell handling, aldri vil kunne returnere til landet (Indias ambassade i Riyadh u.å.).

En arbeidstaker som fungerer som sponsor for et familiemedlem kan ifølge KFUPM få utstedt ut- og innreisevisum for én reise for familiemedlemmet på nett, da med en gyldighet på opptil 340 dager (KFUPM u.å.a).

I sine veiledninger for ansatte som skal søke om ut- og innreisevisum understreker KFUPM at det er den islamske kalenderen, *hijri*-kalenderen, som skal benyttes for å beregne varighet av ulike visa, og dette fremgår også av skjemaene som kan lastes ned fra universitetets nettsider (KFUPM u.å.f; KFUPM u.å.a). Den islamske kalenderen følger måneår, som er 10 til 11 dager kortere enn året i kalenderen som benyttes i Norge, og forflytter seg dermed tilsvarende hvert år (Ringnes og Vogt 2017).

4.2 Endelig utreisevisum

Arbeidstakere som forlater Saudi-Arabia for godt, må få utstedt et endelig utreisevisum (final exit visa) (Lifos 2018, s. 23; Indias ambassade i Riyadh u.å.). 'For godt' vil i denne sammenheng si at man er ferdig med sitt gjeldende arbeidsforhold, og ikke har til hensikt å returnere til Saudi-Arabia med det første (Lifos 2018, s. 23). Det er sponsoren som initierer prosessen for å få utstedt visumet (Lifos 2018, s. 23; Indias ambassade i Riyadh u.å.).

Før en arbeidstaker kan få utstedt et slikt visum, må vedkommende sørge for at alle forhold i Saudi-Arabia er avklart. Dette omfatter blant annet at eventuell gjeld og eventuelle bøter er betalt, at telefonregning og bankforhold er gjort opp og avsluttet, at vedkommende ikke har kjøretøy registrert i sitt navn, at vedkommende har fått utbetalt all lønn og at arbeidsgiver ikke har noen innsigelser mot at arbeidsforholdet avsluttes/er avsluttet (Lifos 2018, s. 23; Indias ambassade i Riyadh u.å.; KFUPM u.å.b). Indias ambassade i Riyadh understreker at det er viktig at arbeidstakeren får et såkalt *no objection certificate* fra arbeidsgiveren dersom vedkommende ønsker å returnere som arbeidstaker til Saudi-Arabia senere, og særlig dersom vedkommende ønsker å arbeide for en konkurrent (Indias ambassade i Riyadh u.å.).

Arbeidstakerens originale oppholdstillatelse leveres inn til myndighetene, senest på flyplassen ved avreise (Indias ambassade i Riyadh u.å.; KFUPM u.å.b). Det endelige utreisevisumet utstedes med en dato for seneste utreise fra landet, som regel 60 dager etter utstedelse, og arbeidstakeren må forlate Saudi-Arabia innen denne fristen (Lifos 2018, s. 23; KFUPM u.å.b). KFUPM melder at en arbeidstaker som fungerer som sponsor for familiemedlemmer, selv kan få utstedt

endelig utreisevisum for disse elektronisk, gjennom det såkalte *Absher*-systemet (se punkt 5.2.3) (KFUPM u.å.b).

Det er noe uklart hva som vil være konsekvensene dersom en arbeidstaker forlater Saudi-Arabia uten å få utstedt et endelig utreisevisum. Svenske Lifos melder at en arbeidstaker da risikerer å ikke kunne søke om visum til Saudi-Arabia igjen (Lifos 2018, s. 23). Samtidig melder Lifos at en person som forlater landet med et exit re-entry-visum og ikke vender tilbake innen det går ut, vil kunne søke om nytt visum, dog under visse forutsetninger (se sitat ovenfor). Dette later til å fordre at man ikke har noe uoppgjort, at man ikke er dømt for eller etterlyst for en kriminell handling, eller at det har gått en viss tid og man har betalt en bot dersom man tidligere har blitt meldt som hurub (Lifos 2018, s. 22-23; Indias ambassade i Riyadh u.å.).

5 Mulige unntak for enkeltgrupper, herunder syrere, jemenitter og palestinere

Informasjon fra tilgjengelige kilder tilsier at syrere, jemenitter og palestinere i perioder har kunnet få, og stadig får, unntak fra enkelte regler gjeldende for utenlandske borgere i Saudi-Arabia, og har blitt gitt spesielle privilegier gjennom kongelige dekreter. Henvisninger til de relevante kildene gis fortløpende i kapittelet, etter denne korte oppsummeringen innledningsvis.

Akkurat hvordan og under hvilke omstendigheter unntak gjør seg gjeldende er imidlertid litt uklart, da praksis ikke later til å være entydig, og kildene gir noe forskjellige opplysninger. Dette vil bli gjennomgått i detalj nedenfor, men kort oppsummert later de fleste kildene til å være enige om følgende, men da altså med et viktig forbehold om at praksisen ikke er entydig:

- Saudi-Arabia har ikke signert flyktningkonvensjonen av 1951, og innvilger i utgangspunktet ikke asyl. Myndighetene hevder imidlertid at de i praksis har gitt opphold til eksempelvis syrere og jemenitter gjennom eksisterende ordninger for utenlandske borgere, og i noen tilfeller gjennom tilpasninger av disse ordningene. Myndighetene trekker også frem at syrere og jemenitter har fått tilgang til enkelte statlige ordninger, så som tilgang til offentlige skoler. Hvor mange dette gjelder er imidlertid ikke klart. Det ser også ut til at dette ikke lenger er tilfellet.
- Kilder peker videre på at saudiarabiske myndigheter har gjort spesielle vedtak, gjerne gjennom kongelige dekreter, som omfatter syrere og jemenitter. Eksempelvis har myndighetene bestemt at syrere kan få forlenget sine visa i landet uten nødvendigvis å oppfylle alle krav. Varigheten av og praksis knyttet til slike vedtak er imidlertid ikke entydig.

- Flere kilder melder at Saudi-Arabia ikke tvangsreturnerer personer til Syria. Praksis hva angår jemenitter og palestinere er imidlertid mindre klar.
- Flere kilder melder at det har blitt vanskeligere for utenlandske borgere å få innreise til og opphold i Saudi-Arabia, og at dette også gjelder syrere, jemenitter og palestinere.

5.1 Syrere i Saudi-Arabia

Saudi-Arabia har ikke skrevet under på flyktningkonvensjonen (Osmandzikovic 2020, s. 93). I Landinfos respons 'Gulfstatene: Syrere i gulfstatene' fra 2016 slås det fast at syrere ikke får behandlet asylsøknader eller innvilget flyktningstatus i disse landene, men at de derimot kan få opphold på annet grunnlag, som regel som arbeidstakere, slik også andre utenlandske borgere kan (Landinfo 2016, s. 1).

Også Lifos viser til at mange syrere har opphold i Saudi-Arabia, men at disse er der som arbeidere eller 'gjester' snarere enn som flyktninger (Lifos 2018, s. 28). I en artikkel i al-Arabiya fra 2015 siteres en talsmann for det saudiarabiske utenriksdepartementet på at man har latt være å behandle syrere i landet som flyktninger for å «[...] sikre deres verdighet og sikkerhet» (Landinfos oversettelse) (al-Arabiya 2015a).

Det er verdt å merke seg at syrere på lik linje med andre utenlandske arbeidere har bodd og arbeidet i Saudi-Arabia i flere tiår, og at det således var mange syrere i landet da krigen i hjemlandet brøt ut. Dermed har myndighetene i Saudi-Arabia i praksis kunnet gi opphold til syrere på to måter etter at konflikten i Syria begynte: ved å forlenge oppholdet for de som allerede var i (og arbeidet i) landet og eventuelt la disse hente familiene sine, og ved å tillate innreise for flere syrere til landet og gi disse en form for opphold.

Kilder oppgir at myndighetene har gjort begge deler. I en respons fra 2016 viser Landinfo til to kilder som sier at syrere som hadde opphold i gulfland før krigen brøt ut har fått forlenget oppholdstillatelsene sine eller fått unntak fra krav om å fornye disse. Den ene kilden viser også til at det skal ha blitt lettere for syrere å hente familiemedlemmer til landet (Landinfo 2016, s. 3).

Al-Arabiya og Deutsche Welle meldte i desember 2015 at syriske arbeidere, hvis arbeidsgivere ønsket å avslutte arbeidsforholdet og sende dem ut av landet, har mulighet til å finne nye arbeidsgivere uten tillatelse fra sin gamle arbeidsgiver, noe som vanligvis er et krav (al-Arabiya 2015b; Deutsche Welle 2015). Lifos opplyste i 2018 at syrere som befant seg i Saudi-Arabia da konflikten brøt ut, vanligvis vil få fornyet sine oppholdstillatelser, og at de som har kommet til landet under konflikten generelt tillates å bli værende (Lifos 2018, s. 28).

5.1.1 Opphold

Forskeren Emina Osmandzikovic skriver at myndighetene i Saudi-Arabia «umiddelbart» etter at konflikten i Syria brøt ut i 2011 innførte en ordning med «uavgrensede og gratis» fornyelse av «besøksvisum» for fordrevne syrere (Osmandzikovic 2019, s. 3; 2020, s. 100). Samme forsker melder videre at syreres opphold og rettigheter i Saudi-Arabia etter at krigen brøt ut har blitt regulert gjennom en rekke bestemmelser og kongelige dekreter gitt i perioden 2011-2014 (Osmandzikovic 2020, s. 99). Forskeren understreker at syrere som er omfattet av disse bestemmelsene offisielt refereres til som 'besøkende' (Osmandzikovic 2019, s. 3).

Osmandzikovic skriver videre at syrere som allerede var i landet da krigen brøt ut i 2011 også nyter godt av ordningen, ettersom de får fornyet sine oppholdstillatelser, inkludert i tilfeller der passene deres har utløpt. Tilsvarende gis deres barn opphold selv om de ikke har pass, ettersom den syriske ambassaden i Riyadh ble stengt (Osmandzikovic 2019, s. 3).

Ifølge det amerikanske utenriksdepartementet har syrere i Saudi-Arabia blitt gitt seks måneders visum i landet, og et kongelig dekret har tillatt 'pro-forma forlengelser' av disse (U.S. Department of State 2020, s. 32). Det fremgår ikke om dette gjelder alle syrere i landet, og det er heller ikke klart hvilket tidsrom dette dekker, men rapporten hvor dette fremkommer er ment å dekke situasjonen i landet i 2019. I samme rapport opplyses det om at syrere som har forblitt i landet etter at deres oppholdstillatelse har gått ut, er unntatt fra bestemmelsen om at utenlandske borgere må ha en saudisk borger eller et saudisk firma som sponsor for å få lovlig opphold i landet (U.S. Department of State 2020, s. 56). I en tilsvarende rapport fra 2016 skriver samme kilde at det store antallet syrere i Saudi-Arabia inkluderer personer som ankom landet uten nødvendig dokumentasjon, men som siden har fått 'normalisert' sin status (se punkt 5.1.3) (U.S. Department of State 2017, s. 33).

5.1.2 Tilgang til velferdsgoder og utdanning

Foruten opphold gir de ovennevnte bestemmelsene og kongelige dekretene ifølge Osmandzikovic syrere som er i Saudi-Arabia på besøksvisa tilgang til gratis helsetjenester og gratis skolegang for barn (Osmandzikovic 2019, s. 4-5). Også andre kilder viser til at syrere som er i landet på dette grunnlaget fikk tilgang til offentlige skoler gjennom et kongelig dekret utstedt i 2012 (al-Ahmadi et al. 2012; al-Arabiya 2015a; U.S. Department of State 2020, s. 32).

Ifølge tilgjengelige kilder skal over 141 000 syriske barn ha blitt innrullert i offentlige skoler under denne ordningen frem til 2018 (al-'Arabi al-jadid 2018; Osmandzikovic 2020). I august 2013 meldte al-Arabiya at syriske studenter også ville bli tatt imot ved landets offentlige universiteter, i utgangspunktet for ett år,

men med mulighet for forlengelse (al-Arabiya 2013b). Det amerikanske utenriksdepartementet opplyser imidlertid at syrere på besøksvisum mistet tilgangen til offentlige skoler i 2018 (U.S. Department of State 2020, s. 32), og nyhetskilder bekrefter at disse dermed må dekke skolegang (i det private) selv (al-‘Anzi 2018; al-‘Arabi al-jadid 2018).

5.1.3 Arbeid

Som vi har sett ovenfor er arbeid for utenlandske borgere i Saudi-Arabia strengt regulert, og det er kun personer som har gyldig arbeids- og oppholdstillatelse i tråd med reglene beskrevet ovenfor som lovlig kan arbeide i landet. I desember 2015 meldte imidlertid myndighetene i Saudi-Arabia at de ville gjøre et unntak slik at også syrere (og jemenitter, som beskrevet nedenfor) som oppholdt seg i landet som besøkende, ville få anledning til å arbeide (al-Arabiya 2015b; Deutsche Welle 2015). Dette skal ifølge flere kilder ha trått i kraft fra januar/februar 2016 (al-Bawaba 2016; Saudi Press Agency 2016; Osmandzikovic 2020, s. 101-102). Samtlige kilder Landinfo har konferert bekrefter at besøkende syrere rent faktisk skal ha blitt gitt mulighet til å arbeide, men ulike kilder oppgir noe forskjellige opplysninger om hvordan dette har blitt og er organisert.

En syrisk opposisjonell nettpublikasjon meldte i desember 2015 at syrere i Saudi-Arabia ville bli gitt det som kalles *huwiyyat za'ir* (direkte oversatt 'identitet/status som besøkende'), noe som ville gi dem rett til å arbeide. Dette begrepet later til å vise til et fysisk ID-kort, og saken inkluderer et bilde av et slikt kort som viser at innehaveren er syrer, selv om ikke alle felter på kortet er fylt ut (Enab Baladi 2015). Kortet er for øvrig likt som et tilsvarende kort for jemenitter avbildet i en saudi-arabisk avis (se detaljert beskrivelse under punkt 5.2.3).

Også i enkelte andre medieoppslag refereres det til *huwiyyat za'ir* som et identitetskort for syrere i landet (al-‘Arabi al-jadid 2018; Eldorar Alshamia 2020). Tilsvarende viser det amerikanske utenriksdepartementet til at syriske borgere som innehar midlertidige visa kan søke om et 'besøkendekort' som gir innehaveren rett til å arbeide (U.S. Department of State 2020, s. 32).

Nyhetsoppslag i det saudi-arabiske statlige nyhetsbyrået og andre saudi-arabiske medier viser imidlertid kun til at jemenittiske besøkende må søke om og kan få utstedt slike kort, som beskrevet nedenfor. Disse mediene samt saudi-arabiske myndighetssider slår like fullt fast at syriske besøkende, som besøkende fra Jemen, kan få tillatelse til å arbeide, men da altså tilsynelatende uten å inneha besøkendekort (Saudi Press Agency 2015; 2016; 2020; Ajeer u.å.b).

Det saudi-arabiske nyhetsbyrået SPA meldte i februar 2016 at besøkende syrere i landet kan få tillatelse til å arbeide gjennom det elektroniske systemet Ajeer (Saudi Press Agency 2016). Ajeer beskriver seg selv om et (statlig) program for å

organisere midlertidig arbeid i Saudi-Arabia (Ajeer u.å.a), og arbeidsgivere og arbeidstakere kan registrere seg gjennom nettportalen ajeer.com.sa. På denne nettsiden slås det fast at muligheten til å arbeide selv om man er i landet på et besøksvisum kun gjelder for jemenitter og syrere (Ajeer u.å.a).

For syriske besøkende som ønsker å arbeide må det registreres fødselsnummer samt det som omtales som et 'grensenummer.' Ifølge en Twitter-melding fra den offisielle og verifiserte kontoen³ til det saudiarabiske passdirektoratet er grensenummeret skrevet for hånd i en persons visum, og begynner med sifrene 3 eller 4 (Det saudiarabiske passdirektoratet 2017).

Arbeidsgiveren må også registrere seg selv samt den aktuelle arbeidstakeren som er knyttet til seg, og betale en avgift på 1200 SAR for å få utstedt tillatelsen (Ajeer u.å.a; u.å.c). Syriske besøkende må med andre ord ha en arbeidsgiver for å kunne få utstedt en slik tillatelse. Det er kun arbeidsgivere som opererer i tråd med de statlige reglene for 'saudifisering'⁴ (*Nitaqat*, se punkt 6.1) som kan benytte seg av ordningen. Det er også begrensninger på hvilke yrker som er tilgjengelige for syrere gjennom denne ordningen. Når myndighetene har kontrollert og godkjent alle registrerte opplysninger, gis arbeidstakeren en tillatelse til å arbeide. Tillatelsen er gyldig i seks måneder, og kan deretter fornyes. Tillatelsen bestilles av og sendes til arbeidsgiveren (al-Madina 2016; al-Arabiya 2017; Ajeer u.å.a; u.å.c).

Enkelte medieoppslag tilser at både kvinner og menn kan benytte seg av denne ordningen (al-Bawaba 2016; al-Madina 2016). På Ajeers nettsider slås det derimot fast at den omfatter menn mellom 18 og 60 år (Ajeer u.å.c). Det oppgis videre at kun personer som innehar et besøksvisum kan få arbeidstillatelse gjennom programmet, og at det ikke omfatter personer som er i landet ulovlig/ikke har avklart sin status, og heller ikke personer som er registrert som hurub (se punkt 4.1) (Ajeer u.å.a).

På nettsidene svares det ikke direkte på om personer som har ankommet landet på pilgrimsvisa kan ta del i ordningen; i denne konteksten gjentas det bare at den gjelder for personer med et besøksvisum (Ajeer u.å.a). Mens det for jemenitter stilles krav om besøkendekort, stilles det kun krav om besøksvisum for syrere (Ajeer u.å.b). For øvrig slås det fast at de generelle bestemmelsene for arbeidere i

³ Twitter gjennomførte en periode verifiseringer av kontoer som ble ansett å være av offentlig interesse. Twitter undersøkte da at innehaveren av kontoen faktisk var den vedkommende utga seg for å være, og markerte så kontoen med et lite blått merke ved siden av kontoens brukernavn når dette var bekreftet. Twitter gjennomfører per i dag ikke nye verifiseringer, men allerede verifiserte kontoer har fremdeles et blått merke ved navnet. For mer om dette, se Twitters hjelpesider: <https://help.twitter.com/en/managing-your-account/about-twitter-verified-accounts>.

⁴ Saudi-arabiske myndigheter ønsker å øke andelen saudiarabiske statsborgere i arbeidsstyrken, en prosess som gjerne omtales som 'saudifisering'.

landet knyttet til helse, forsikring og kvalifikasjoner også gjelder for de som får arbeid gjennom denne ordningen (Ajeer u.å.b).

I en artikkel fra al-‘Arabi al-jadid fra 2018 hevdes det at saudi-arabiske myndigheter ikke lenger vil fornye huwiyyat za’ir, og at syrere i landet enten må betale betydelige beløp og få omgjort sin status, forlate landet, eller bli værende ulovlig og uten inntekt (al-‘Arabi al-jadid 2018). Hvorvidt dette gjelder nyankomne eller syrere generelt spesifiseres ikke. Ifølge Ajeers nettside er det imidlertid fremdeles mulig å søke om eller fornye arbeidstillatelse for syrere i tråd med prosessen beskrevet ovenfor (Ajeer u.å.a).

5.1.4 Antall syrere i Saudi-Arabia

Hvor mange syrere som befinner seg i Saudi-Arabia, og hvor mange av disse som anses som ‘gjester’, er uklart. Myndighetene i Saudi-Arabia hevdet i den tidligere nevnte al-Arabiya-artikkelen fra 2015 at landet har tatt imot 2,5 millioner syrere siden konflikten i Syria brøt ut. Myndighetene hevder videre at de av disse som ønsket å bli værende i Saudi-Arabia, «noen hundre tusener», har blitt gitt lovlig opphold (al-Arabiya 2015a). Det amerikanske utenriksdepartementet skriver at Saudi-Arabias utenriksminister i april 2018 gjentok dette tallet, og sa at disse ble behandlet som saudi-arabiske borgere og fikk fri tilgang til helsetjenester, arbeid og utdanning/skole (U.S. Department of State 2020, s. 31).

Andre kilder viser imidlertid til langt lavere tall. I en artikkel fra tenketanken Carnegie fra 2018 vises det til at forskere mener myndighetenes påstand om 2,5 millioner syrere er feil, og at det reelle tallet nok er nærmere 420 000 (Yahya og Muasher 2018). Lifos skrev i 2018 at det oppholdt seg omtrent 1 million syrere i Saudi-Arabia, hvorav en halv million var flyktninger (selv om myndighetene altså ikke anser disse som flyktninger) (Lifos 2018, s. 26). En artikkel i Arab News fra 2013 setter tallet til omtrent 1 million (Naffee 2013), mens en Reuters artikkel fra 2015 sier at Saudi-Arabia «over tiår» har blitt hjem til omtrent en halv million syrere (Browning og Bayoumy 2015). Forskeren Osmandzikovic viser på sin side til at 673 669 syrere på besøksvisum befant seg i landet ved utgangen av 2018 (Osmandzikovic 2020, s. 99). En artikkel i Arab News fra 2017 siterer en saudisk tjenestemann på at landet er vertskap for 291 342 syriske «flyktninger», selv om landet altså ikke anser syrere som flyktninger (Arab News 2017a).

5.1.5 Tvangsreturer til Syria og deportasjoner til tredjeland

Osmandzikovic melder at syrere i Saudi-Arabia ikke deporteres, og at de heller ikke bøtelegges dersom de har forblitt i landet utover sin oppholdstillatelse (Osmandzikovic 2020, s. 100). Dette bekreftes av nyhetsoppslag i al-Arabiya og Deutsche Welle, hvor det fremgår at syrere er unntatt fra deportasjoner (Deutsche Welle 2015), noe som også er tilfellet for jemenitter samt «[...] nationals from

Burma (Myanmar), Turkistan and Palestine (holders of Laissez-Passer from Egypt)» (al-Arabiya 2015b).

Lifos viser tilsvarende til kilder som sier at syrere ikke tvangsreturneres til Syria (Lifos 2018, s. 28). De viser imidlertid også til kilder i UNHCR som melder at syrere risikerer deportasjon til tredjeland, så som Sudan (Lifos 2018, s. 28). Omfanget av dette er imidlertid uklart. Landinfo har ikke funnet kilder som melder eller bekrefter at syrere har blitt deportert til Syria.

5.2 Jemenitter i Saudi-Arabia

Jemenitter har lenge utgjort en stor andel av utenlandske arbeidere i Saudi-Arabia, men har også ved flere anledninger opplevd relativt brå innskrenkninger i sine muligheter til å bo og jobbe i landet. Frem til 1990 nøt jemenitter i Saudi-Arabia godt av privilegier andre utenlandske borgere ikke hadde tilgang til, og de var blant annet unntatt fra kravet om å inneha en sponsor og en arbeidstillatelse (De Bel-Air 2018, s. 12).

I 1990 tvang imidlertid myndighetene i Saudi-Arabia flere hundretusen jemenitter til å forlate landet som en slags kollektiv straff for jemenittiske myndigheters støtte til Saddam Hussein (Ibrahim 1990). I kjølvannet av dette ble regelendringer innført som fratok jemenittiske borgere deres spesielle privilegier (De Bel-Air 2018, s. 12).

I 2013 utgjorde jemenitter den gruppen som i størst grad ble rammet av en myndighetsledet kampanje mot arbeidere uten lovlig opphold i Saudi-Arabia, og innen utgangen av 2014 hadde nærmere 600 000 jemenitter forlatt landet (Bruni 2018, s. ii). Siden Saudi-Arabia grep inn militært i Jemen i 2015 har imidlertid landet igjen gitt unntak og privilegier til jemenittiske borgere i Saudi-Arabia. Disse ligner på mange måter privilegiene gitt syrere (som skissert ovenfor), dog med noen viktige forskjeller. Flere kilder melder blant annet at Saudi-Arabia returnerer jemenitter til hjemlandet (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2018; Nebehay 2018; U.S. Department of State 2020, s. 31).

5.2.1 Opphold

Den 26. mars 2015 innledet Saudi-Arabia, i spissen for en koalisjon bestående primært av arabiske land, luftangrep mot Huthi-regimet som hadde tatt kontroll over betydelige deler av Jemen, inkludert hovedstaden Sana'a (BBC 2015). Saudi-Arabia ble med det en part i den stadig pågående borgerkrigen i nabolandet.

Etter at krigshandlingene brøt ut i Jemen, justerte Saudi-Arabia sin politikk vedrørende jemenitters mulighet til å bo og oppholde seg i kongedømmet. Osmandzovic skriver at jemenitter som flyktet fra krigshandlingene i

hjemlandet ble gitt «uavgrensede (*indefinite*) besøksvisum» (Osmandzikovic 2020, s. 99), og at jemenittiske borgere som har forblitt i landet utover sitt visums gyldighet «[...] kontinuerlig har blitt unntatt fra bøter og deportasjon» (Landinfos oversettelse) (Osmandzikovic 2019, s. 3). Det amerikanske utenriksdepartementet melder tilsvarende at jemenitter ble gitt seks måneders visum, og at et kongelig dekret åpnet for ‘pro forma forlengelser’ av disse (U.S. Department of State 2020, s. 31).

Den 2. mai 2015 utstedte Saudi-Arabias kong Salman et dekret som ga jemenitter som befant seg i landet ulovlig før 9. april 2015 (20/6 1436 etter den islamske kalenderen) anledning til å ‘korrigere’ sin status (al-‘Arabi al-jadid 2015; al-Arabiya 2015c; ‘Allawi 2019). De som ble omfattet av kampanjen ble, til tross for at de ikke hadde lovlig opphold i landet, ikke utsatt for arrestasjoner eller deportasjoner, men fikk i stedet anledning til å skaffe seg lovlig opphold med rett til å arbeide.

En forutsetning for å få korrigert sin status var ifølge flere medieoppslag at man var i besittelse av gyldige «reisedokumenter» (ar: *watha`iq safar*) fra Jemens «legitime regjering», hvilket i saudi-arabisk sjargong vil si den internasjonalt anerkjente Hadi-regjeringen, og ikke Huthi-regimet (al-Kahil et al. 2015; al-Sulami 2015; ‘Allawi 2019). Kampanjen ble ifølge medieoppslag gjennomført i samarbeid med Jemens ambassade og konsulater i Saudi-Arabia, som var klare til å utstede slike dokumenter til sine borgere (al-Kahil et al. 2015; Saudi Press Agency 2015).

Personer som var i besittelse av eller hadde skaffet seg gyldige reisedokumenter måtte deretter besøke sitt lokale passdirektoratkontor sammen med sin sponsor, hvor begge parter så skulle bli registrert. Sponsoren omtales i denne sammenhengen som ‘vert’ i både engelsk- og arabiskspråklig presse (al-‘Anini 2015; al-Sulami 2015). En artikkel i Arab News fra 2015 antyder at jemenitter også måtte avgi biometriske data (Arab News 2015c). Så fremt alt var i orden, ville den jemenittiske borgeren deretter få utstedt et besøkendekort som gir rett til arbeid og opphold i seks måneder, og som deretter må fornyes om innehaveren ønsker å fortsette å bo og arbeide i landet (al-Sulami 2015; Arab News 2015a; Saudi Press Agency 2015).

Myndighetene i Saudi-Arabia har hver sjette måned siden 2015 kontinuerlig annonsert at kortene kan og må fornyes (al-‘Anini 2015; Gulf Business 2016; 2017; ‘Allawi 2019; Saudi Press Agency 2020). Dette kan gjøres på nett mot en avgift på 100 SAR (al-Arabiya 2016). Ifølge en artikkel i avisen al-Madina risikerer man en bot på 500 SAR dersom man ikke betaler avgiften for fornyelse innen fristen som annonseres (al-‘Anini 2015). Enkelte nyhetsartikler referer også til ‘tilhørende’ til personer som innehar besøkendekort (al-Sharq al-‘awsat 2017; Arab News 2017b). Hvorvidt dette indikerer at innehavere av slike kort kan

fungere som sponsorer for familiemedlemmer og eventuelt hvilke vilkår som da gjelder fremkommer ikke.

Ordningen ble i utgangspunktet annonsert for jemenitter som befant seg ulovlig i Saudi-Arabia før 9. april 2015, som beskrevet ovenfor. Hvorvidt det vil være mulig for jemenitter som har ankommet også etter dette tidspunktet å få korrigert sin status fremgår ikke klart av kildene Landinfo har konferert.

Siden september 2017 har det også vært mulig for jemenitter som har benyttet seg av denne ordningen å gjøre om sin besøkendestatus til arbeids- og oppholdstillatelse på lik linje med andre utenlandske borgere, det som gjerne refereres til som 'iqama eller muqim (se punkt 2.1). Forutsetningen er at vedkommende har gyldige reisedokumenter fra «landets legitime regjering» (altså Hadi-regjeringen) og besøkendekort, samt en arbeidsgiver. Arbeidstakeren må også inneha en helseattest, slik tilfellet er for andre utenlandske arbeidere (se punkt 2). Gebyret for en slik arbeids- og oppholdstillatelse er 1800 SAR, og den er gyldig i ett år, med mulighet for fornyelse (i tråd med vanlig praksis for disse tillatelsene, som beskrevet under punkt 2). Familiemedlemmer av personer med besøkendekort vil ikke kunne benytte seg av denne muligheten (al-Sharq al-'awsat 2017; Arab News 2017b; Ajeer u.å.d). Dette later dog ikke til å være noe man *må* gjøre, ettersom fornyelse av besøkendekortet har fortsatt etter 2017.

Svært mange jemenitter befant seg i Saudi-Arabia før krigen i hjemlandet brøt ut, og bodde og arbeidet i landet på lik linje med andre utenlandske borgere, altså i tråd med det vanlige regelverket. Jemenitter som har fått korrigert sin status som beskrevet ovenfor, kommer i tillegg til disse. Hva som er praksis overfor jemenitter som hverken har lovlig opphold i tråd med det vanlige regelverket eller har fått korrigert sin status, er imidlertid uklart. Mens enkelte kilder melder at saudi-arabiske myndigheter ikke deportere jemenitter, melder andre kilder at slike deportasjoner finner sted, som beskrevet nedenfor.

5.2.2 Tilgang til velferdsgoder og utdanning

Det amerikanske utenriksdepartementet skrev i sin rapport om menneskerettighetspraksis i Saudi-Arabia for 2016 at et kongelig dekret utstedt i 2015 ga jemenitter i landet fri tilgang til offentlige skoler (U.S. Department of State 2017, s. 33). Samme kilde meldte at enkelte også ble gitt støtte til høyere utdanning, og at 285 644 jemenitter var registrert ved saudi-arabiske skoler og 3880 ved saudi-arabiske universiteter skoleåret 2015-2016 (U.S. Department of State 2017, s. 33). I en senere rapport skriver samme kilde at dette ble endret i 2018, og at jemenittiske (og syriske) besøkende etter dette kun har hatt tilgang til private skoler, og har måttet dekke skoleutgiftene selv (U.S. Department of State 2020, s. 22). Informasjonen bekreftes i flere medieoppslag (al-'Anzi 2018; al-'Arabi al-jadid 2018).

Det amerikanske utenriksdepartementet opplyste videre i sin rapport for 2016 at saudi-arabiske myndigheter «siden 2015» hadde gitt gratis helsetjenester til 47 000 jemenitter, og dekket behandling for ytterligere 3426 «sårede jemenitter» i Saudi-Arabia og andre land (U.S. Department of State 2017, s. 33).

I en artikkel fra 2015 skriver Arab News at det ovennevnte besøkendekortet vil gjøre det mulig for innehaveren «å besøke banker og sykehus når dette er nødvendig» (Arab News 2015a), uten at det fremgår hva dette innebærer. Som nevnt ovenfor gjelder imidlertid de vanlige reguleringene for syriske og jemenittiske besøkende som får jobb gjennom Ajeer-systemet, hvilket skal tilsi at de må inneha helseforsikring (Ajeer u.å.b). Det amerikanske utenriksdepartementet opplyser i sin rapport for 2019 at UNHCR i Riyadh gir enkelte en behovsprøvd støtte til helsetjenester og basisbehov, noe som kan indikere at ikke alle har dekkende helseforsikring (U.S. Department of State 2020, s. 32).

5.2.3 Arbeid

I likhet med syriske borgere, kan jemenitter som har fått korrigert sin status få mulighet til å arbeide gjennom Ajeer-systemet, dog med noen vesentlige forskjeller. Gjennom ordningen kan jemenitter få arbeid både innenfor det som kalles den profesjonelle sektoren, som fordrer varierende grad av utdanning og spesialisering, og det som refereres til som *domestic* sektor, og som i dette tilfellet inkluderer blant annet privatsjåfør og arbeidere i private hjem (Ajeer u.å.d).

Det er dog noen yrker jemenitter er ekskludert fra i tråd med myndighetenes planer for saudifisering av arbeidsstyrken (se punkt 6). Hvilke yrker dette gjelder er ikke spesifisert på Ajeers nettsider, men en artikkel i al-Arabiya fra mai 2015 melder at det gjelder utdanning, helse og ingeniørarbeid (al-Arabiya 2015d). For øvrig melder Ajeer på sine nettsider at følgende kriterier gjelder for jemenitter som kan få jobb gjennom denne ordningen (Ajeer u.å.d):

- Vedkommende må inneha et besøkendekort
- Vedkommende må være mann over 18 år
- Vedkommende må tilhøre gruppen som var i landet uten gyldig oppholdstillatelse før 9. april 2015 og som siden har fått korrigert sin status

Medier har meldt at også jemenittiske kvinner kan få arbeid gjennom denne ordningen (al-Arabiya 2015c), men det er altså ifølge Ajeer ikke tilfellet i dag.

Jemenitter som faller inn under ordningen og som ønsker et besøkendekort, må ha fått korrigert sin status og registrert seg med sin sponsor som beskrevet ovenfor. Besøkendekortet må så fornyes hver sjette måned, mot en avgift på 100 SAR.

Dette gjøres gjennom nettsiden/applikasjonen Absher, tilgjengelig fra App Store og Google Play, og som gjør det mulig å få gjennomført en rekke offentlige tjenester elektronisk (Google Play u.å.). Når avgiften er betalt, sendes en kvittering til kortinnehaverens sponsor, som må inneha en konto gjennom Absher. Sponsoren kan så bestille nytt kort, som blir levert i posten (al-‘Arabi al-jadid 2016; al-Arabiya 2016).

Den myndighetsvennlige saudi-arabiske avisen al-Riyad publiserte en artikkel i desember 2015 med et bilde av besøkendekortet som utstedes til jemenitter (al-Luwayhiq 2015). Kortet på bildet er likt kortet som hevdes utstedt også til syrere i 2015 (Enab Baladi 2015), som beskrevet ovenfor. Det er viktig å være oppmerksom på at den følgende beskrivelsen av kortet kun er basert på bildene i disse to nyhetsartiklene.

Kortene later til å være på størrelse med et kredittkort, med lys bakgrunn og grønn skrift. Kortene har på forsiden påskriften ‘Kingdom of Saudi Arabia Ministry of Interior’ i øvre venstre hjørne, og tilsvarende tekst på arabisk i øvre høyre hjørne. Øverst i midten står ‘besøkendekort’ på engelsk og arabisk (*visitor’s identity/huwiyyat za`ir*). Under dette følger en mønstret linje hvor innehavers navn (på arabisk) står til høyre, og ‘midlertidig’ (*mu`aqqat*) står til venstre. Nedenfor følger et bilde av innehaver til venstre, mens følgende opplysninger er oppført til høyre (på arabisk):

- Nummer (tilsynelatende ti siffer, med arabiske tall)
- Sted hvor kortet er utstedt
- Utløpsdato
- Fødselsdato
- Yrke
- Nasjonalitet
- Religion
- Sponsor/arbeidsgiver

Under bildet følger en strekkode, og under dette gjentas nummeret referert til ovenfor, men her med latinske tall. Nederst i høyre hjørne er kortet påskrevet «arbeid tillatt for [innehaveren]» (*yasrahu lahu bil-`amal*) (Landinfos oversettelse) (al-Luwayhiq 2015; Enab Baladi 2015). Kortets bakside er ikke avbildet.

I medieoppslag kommer det frem at dersom en person som innehar et besøkendekort ikke kommer i kontakt med sin sponsor, kan vedkommende bytte sponsor ved å besøke et av passdirektoratets kontorer sammen med en ny sponsor, for så å registrere endringen (al-Arabiya 2016; ‘Allawi 2019).

De som faller inn under ordningen og som har gyldig besøkenkort, må så på samme måte som syrere registrere seg sammen med arbeidsgiver gjennom Ajeer-portalen. Arbeidsgiver/sponsor må imidlertid ikke betale et gebyr for å få utstedt arbeidstillatelsen for jemenitter slik de må for syriske borgere (Ajeer u.å.d).

5.2.4 Antall jemenitter i Saudi-Arabia

Ulike kilder oppgir noe forskjellige tall vedrørende antallet jemenitter som befinner seg i Saudi-Arabia, men de fleste anslår at det dreier seg om rundt eller noe i underkant av to millioner.

Det amerikanske utenriksdepartementet skriver i sin rapport for 2016 at 589 809 jemenitter da hadde fått korrigert sin status (U.S. Department of State 2017, s. 33). I samme rapport heter det videre at det i tillegg bor 1.5 millioner jemenitter i landet som i utgangspunktet hadde korrekt status, slik at det totale antallet blir to millioner (U.S. Department of State 2017, s. 33). Arab News siterer i en artikkel fra 2017 en saudi-arabisk tjenestemann på at 603 833 jemenittiske «flyktninger» (selv om Saudi-Arabia ikke anerkjenner disse som flyktninger) får oppholde seg og arbeide i landet (Arab News 2017a), og en artikkel i al-‘Arabi al-jadid fra 2018 viser til at «mer enn 600 000» jemenitter med besøkenkort oppholder seg i Saudi-Arabia (al-‘Arabi al-jadid 2018). Menneskerettighetsorganisasjonen Euro-Mediterranean Human Rights Monitor angir i en artikkel fra juli 2020 at det oppholder seg «omtrent 1.8 millioner jemenittiske arbeidere» i Saudi-Arabia (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2020).

Hvorvidt disse tallene inkluderer eventuelle familiemedlemmer av innehavere av besøkenkort, er ikke klart. Videre inkluderer ikke disse tallene jemenitter som befinner seg ulovlig i Saudi-Arabia, altså uten gyldig oppholdstillatelse. I en artikkel fra 2016 viser nettavisen al-‘Arabi al-jadid til at dette kan dreie seg om opp mot 800 000 personer (al-‘Arabi al-jadid 2016). Landinfo har ikke funnet kilder som kan bekrefte eller avkrefte dette tallet, men det er kjent at grensen mellom landene kan være porøs, og at familie- og stammebånd eksisterer på tvers av grensen (al-‘Arabi al-jadid 2016; Ardemagni 2020).

5.2.5 Tvangsreturer til Jemen, deportasjoner til tredjeland samt mulighet til å returnere til Saudi-Arabia

Forskeren Osmandzиковic melder at jemenitter ikke deporteres til hjemlandet, og at dette følger av de kongelige dekretene vedtatt etter at konflikten i Jemen brøt ut (Osmandzиковic 2019, s. 3; 2020, s. 100). Dette bekreftes av nyhetsoppslag i al-Arabiya og Deutsche Welle, hvor det fremgår at jemenitter er unntatt fra deportasjoner (Deutsche Welle 2015). Dette er også tilfellet for syrere samt «[...] nationals from Burma (Myanmar), Turkistan and Palestine (holders of

Laissez-Passer from Egypt)» (al-Arabiya 2015b). Tilsvarende melder svenske Lifos at jemenitter ikke deporteres til hjemlandet (Lifos 2018, s. 28).

Andre kilder melder imidlertid at jemenitter risikerer å bli deportert til hjemlandet. I januar 2018 meldte menneskerettighetsorganisasjonen Euro-Mediterranean Human Rights Monitor at 4390 jemenitter som forsøkte å krysse grensen ulovlig, hadde blitt pågrepet og returnert til hjemlandet (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2018). I mai 2018 siterte Reuters og BBC FNs migrasjonsbyrå International Organization for Migration (IOM) på at 17 000 jemenitter så langt i 2018 hadde blitt returnert til hjemlandet (BBC 2018; Nebehay 2018). I sin årsrapport for menneskerettighetspraksis i Saudi-Arabia for 2019 skriver det amerikanske utenriksdepartementet at IOM meldte at 30 000 jemenitter ble utvist «i løpet av året» (U.S. Department of State 2020, s. 31).

Det synes med andre ord klart at Saudi-Arabia deporterer, eller i det minste har deportert, jemenitter til hjemlandet. Videre synes det klart at det i alle fall ikke er noen automatikk i at jemenitter som har ankommet landet ulovlig etter 9. april 2015 har mulighet til å korrigere sin status, selv om det ikke kan utelukkes at noen får denne muligheten.

Hvorvidt jemenitter som returneres vil ha mulighet til å vende tilbake til Saudi-Arabia i fremtiden er noe uklart, og det later til å avhenge av hvorvidt de forlater landet frivillig. Forskeren De Bel-Air skriver i en rapport fra 2018 at de som ble pågrepet i en kampanje mot utenlandske borgere som oppholdt seg ulovlig i Saudi-Arabia i 2017 og som forlot landet frivillig, vil kunne ha mulighet til å returnere til landet i fremtiden. De som derimot ikke reiste frivillig, ble bøtelagt, måtte avgi fingeravtrykk og ble deportert som kriminelle. Ifølge De Bel-Air vil dette medføre at de ikke kan returnere til Saudi-Arabia på lovlig vis (De Bel-Air 2018, s. 7, 14). Dette er i tråd med reglene angitt av den indiske ambassaden i Riyadh gjengitt under punkt 3.1, som tilsier at de som deporteres som kriminelle, ikke vil kunne vende tilbake.

Det er verdt å merke seg at kilder melder at det fremdeles er jemenitter som reiser frem og tilbake mellom hjemlandet og naboland som Saudi-Arabia og De forente arabiske emirater. Eksempelvis skal jemenittiske myndigheter ved flere anledninger ha samarbeidet med naboland for å hjelpe korona-strandede jemenitter som ønsket det å returnere hjem (al-Batati 2020; Khaleej Times 2020).

5.3 Palestinere i Saudi-Arabia

Kilder anslår at et oppholder seg mellom 250 000 og 500 000 palestinere i Saudi-Arabia (Mohammed 2013; IRB 2017; Lifos 2019, s. 108; U.S. Department of State 2020, s. 34). De fleste av disse har reisedokumenter fra Jordan, Libanon, Syria, Egypt og Irak (Mohammed 2013; IRB 2017; Lifos 2019, s. 108). Kildene

Landinfo har konferert er videre samstemte i at palestinere i utgangspunktet behandles på samme måte som andre utenlandske borgere i Saudi-Arabia, og dermed kan få opphold, arbeid og eventuelt ta med familiemedlemmer etter regelverket beskrevet under punktene 2 til 4 ovenfor (IRB 2017; Lifos 2018, s. 26; 2019, s. 109; Udlændingestyrelsen 2019, s. 3).

Det finnes dog noen unntak knyttet til palestinere fra Syria spesielt, samt vedrørende tvangsreturer mer generelt, som beskrevet i det følgende.

I sin rapport om golfstatene fra 2018 siterer Lifos en FN-kilde i Riyadh på at palestinere fra Syria tillates å bli i landet «som gjester», at disse ikke risikerer deportasjon og at de får dekket utdanning av saudi-arabiske myndigheter (Lifos 2018, s. 26). Dette kan indikere at disse palestinerne regnes som besøkende på samme måte som syrere. Det er ikke klart om dette eventuelt tilsier at palestinere fra Syria har kunnet arbeide som besøkende på linje med syriske borgere. Ajeer understreker på sine nettsider at ordningen kun gjelder for jemenitter og syrere (Ajeer u.å.b). Landinfo har ikke funnet andre kilder som omtaler dette spørsmålet. Dersom palestinere fra Syria behandles som øvrige syriske borgere, vil dette tilsi at de i 2018 mistet tilgangen til gratis skolegang, som beskrevet ovenfor. Dersom palestinere fra Syria faktisk behandles som syriske borgere, følger det også av dette at de ikke deporteres til Syria.

Ulike kilder oppgir ellers noe forskjellige opplysninger vedrørende hvorvidt palestinere tvangsreturneres eller deporteres til tredjeland. En artikkel i Arab News fra 2013 hevder at «palestinske borgere» som bryter lovverket knyttet til arbeid i Saudi-Arabia er unntatt fra deportasjon (Mohammed 2013). Tilsvarende refererer kanadiske IRB til en kilde som i 2013 meldte at «de facto flyktninger», herunder palestinere, ikke vil bli deportert for brudd på bestemmelser knyttet til arbeid for utenlandske borgere (IRB 2017). En artikkel i Deutsche Welle fra 2015 slår fast at syrere og jemenitter er unntatt fra mange bestemmelser i systemet som regulerer arbeidslivet i Saudi-Arabia, herunder fra deportasjoner, og at dette unntaket også gjelder palestinere (Deutsche Welle 2015).

En artikkel fra al-Arabiya fra samme tid bruker imidlertid en litt annen formulering (al-Arabiya 2015b):

Under a decision by the Council of Ministers, the nationals from Burma (Myanmar), Turkistan and Palestine (holders of Laissez-Passer from Egypt) are not to be deported out of Saudi Arabia.

Også svenske Lifos viser til to kilder som melder at palestinere med egyptiske reisedokumenter er unntatt fra deportasjoner. En av disse kildene melder at dette også gjelder palestinere med jordanske reisedokumenter med mer enn to års gyldighet, og at unntaket også gjelder deportasjoner som følge av kriminelle handlinger (Lifos 2019, s. 111). Lifos melder imidlertid at palestinere fra «for

eksempel Syria, Libanon eller Jemen» som begår kriminelle handlinger, risikerer retur til hjemlandet etter endt soning, «uavhengig av situasjonen i aktuelt land» (Lifos 2019, s. 111).

Kanadiske IRB viser til en kilde som melder at palestinere er underlagt det samme systemet som andre utenlandske arbeidere, og at dersom de ikke har gyldig opphold i landet risikerer de deportasjon til naboland eller Vestbredden/Gaza, avhengig av til hvilket sted de har bånd (IRB 2017). Samme rapport viser imidlertid til en annen kilde som sier at Saudi-Arabias muligheter til å deportere palestinere er begrenset av deres evne til å finne et sted å sende de det gjelder, og at Saudi-Arabia eksempelvis ikke kan deportere palestinere til Vestbredden eller Gaza fordi landet ikke har diplomatiske forbindelser med Israel (IRB 2017).

I en artikkel i Jerusalem Post hevdes det at saudi-arabiske myndigheter har satt i gang en kampanje mot palestinere med bånd til Det muslimske brorskap og/eller Hamas, og at flere pågrepne har blitt deportert (Keyser 2019). Det oppgis ikke hvor disse skal ha blitt deportert.

Det er også verdt å merke seg at mens mange palestinere som ankom på 1940- og 1950-tallet ifølge flere kilder ble gitt statsborgerskap, skal dette være svært vanskelig i dag (IRB 2017, s. 4; Lifos 2019, s. 109; Udlændingestyrelsen 2019). Dette er i tråd med at palestinere, som beskrevet ovenfor, i det store og det hele behandles på lik linje som andre utenlandske borgere i Saudi-Arabia.

6 'Saudifisering' av arbeidsstyrken og innstramminger i mulighetene for opphold og arbeid i landet

Saudi-Arabia har i lengere tid slitt med relativt høy arbeidsledighet blant egne statsborgere – i 2013 på over 12 %, og over 28 % for de under 30 år (De Bel-Air 2018, s. 4). Samtidig har utenlandske arbeidere utgjort så mye som halvparten av arbeidsstyrken, og som en følge av dette har store summer hvert år forsvunnet ut av den saudi-arabiske økonomien i form av penger utenlandske arbeidere sender til hjemlandet (Alshabri et al. 2015, s. 898).

I tillegg ønsker saudi-arabiske myndigheter å diversifisere landets svært oljetunge økonomi, hvor også privat virksomhet i stor grad har vært styrt av statlig drevet etterspørsel etter (importerte) varer og tjenester (levert av utenlandsk arbeidskraft), igjen drevet av oljeinntekter (Hertog 2016, s. 14). For å bøte på disse problemene har saudi-arabiske myndigheter gjennom 2010-tallet gjennomført flere reformer knyttet til arbeidsmarkedet med det mål for øyet å få flere egne statsborgere i arbeid, å minke antallet utenlandske arbeidere samt å

diversifisere økonomien (Alshabari et al. 2015, s. 898; PwC Middle East 2016, s. 1; De Bel-Air 2018, s. 5-6).

Tre viktige elementer i dette har vært innføring av nye avgifter og gebyrer for utenlandske arbeidere, kampanjer mot utenlandske arbeidere uten lovlig opphold med påfølgende deportasjoner, samt det såkalte nitaqat-systemet som ble lansert i september 2011. I sum har dette ført til et 'eksodus' av utenlandske arbeidere (Young 2018b, s. 5), og flere millioner har forlatt eller blitt deportert fra Saudi-Arabia de siste årene (Mustafa 2013; De Bel-Air 2018, s. 3; Fahim 2019). Flere kilder melder da også at det har blitt vanskeligere for utenlandske borgere å få arbeid og opphold i Saudi-Arabia de siste årene, og at dette også gjelder for syrere, jemenitter og palestinere, om enn i varierende grad (IRB 2017; Landinfo 2017, s. 7; Lifos 2019, s. 109).

6.1 Nitaqat-programmet

Nitaqat-programmet ble innført i september 2011 med det mål for øyet å 'saudifisere' arbeidsstyrken (De Bel-Air 2018, s. 5), og dermed også redusere avhengigheten av utenlandsk arbeidskraft og summene som hvert år sendes ut av landet (og den saudi-arabiske økonomien) av utenlandske arbeidere (Alshabari et al. 2015, s. 898).

Under programmet klassifiseres selskaper etter et fargesystem avhengig av andelen saudi-arabiske ansatte. Platinum (best) og grønn (medium) utgjør de to øverste kategoriene som angir en høyere andel saudi-arabiske ansatte, mens rødt angir den laveste kategorien. Hvor stor andel saudi-arabiske ansatte en gitt bedrift må ha for å bli klassifisert i de ulike kategoriene avhenger av bedriftens størrelse samt bransjen den opererer innenfor. Bedrifter som faller innenfor de beste kategoriene vil få tilgang til en rekke goder, mens bedrifter som plasseres i den røde kategorien vil møte sanksjoner (Mustafa 2013; Alshabari et al. 2015; PwC Middle East 2016; De Bel-Air 2018).

Dette systemet har ikke bare konsekvenser for utenlandske arbeidere i Saudi-Arabia generelt, men også for syriske og jemenittiske besøkende. På Ajeers nettsider fremgår det at det i utgangspunktet kun er bedrifter som faller inn under grønn kategori (eller bedre) som kan benytte seg av Ajeer-programmet, og at andelen jemenittiske eller syriske besøkende i en bedrift ikke kan overstige 10 % av bedriftens totale antall utenlandske arbeidere (Ajeer u.å.b). Osmandzickovic bekrefter dette, og skriver videre at myndighetene som et insentiv for at ordningen skal benyttes, skiller mellom syriske og jemenittiske besøkende og andre utenlandske arbeidere. Det innebærer at det å ansette besøkende i tråd med vilkårene i Ajeer-programmet, kan slå positivt ut for en bedrifts rangering innenfor Nitaqat (Osmandzickovic 2020, s. 101).

Videre eksisterer det som tidligere bemerket visse begrensninger hva angår hvilke yrker/sektorer som er tilgjengelige for utenlandske arbeidere i Saudi-Arabia, og enkelte yrker er forbeholdt saudi-arabiske borgere (PwC Middle East 2016, s. 1-2; De Bel-Air 2018, s. 5). Hvilke yrker dette gjelder utvides, eksempelvis ble 12 nye sektorer innen detaljhandelen inkludert i 2018 (De Bel-Air 2018, s. 5).

6.2 Kampanjer mot ulovlig opphold og økte avgifter

Saudi-arabiske myndigheter har siden 2013 gjennomført to store kampanjer mot utenlandske borgere som oppholder seg ulovlig i landet eller på andre måter bryter regelverket for utenlandske arbeidere. Den første kampanjen begynte våren 2013. Myndighetene gjennomførte omfattende kontrollvirksomhet, og innførte et midlertidig amnesti slik at enkelte fikk muligheten til å korrigere sin status, eller forlate landet frivillig snarere enn å bli deportert, for på den måten å ha muligheten til å vende tilbake på lovlig vis senere (De Bel-Air 2018, s. 7).

Forskeren De Bel-Air skriver at over 2.5 millioner utenlandske borgere forlot Saudi-Arabia innen utgangen av 2013, enten frivillig eller gjennom deportasjoner (De Bel-Air 2018, s. 7). Saudi-arabiske myndigheter selv hevdet i desember 2013 å ha deportert 1 million utenlandske borgere siden mars samme år (Mustafa 2013). I juni 2013 hevdet saudi-arabiske myndigheter at så mye som 380 000 jemenitter alene hadde forlatt landet (al-Arabiya 2013a).

I slutten av mars 2017 lanserte myndighetene i landet en ny kampanje rettet mot de som oppholdt seg ulovlig i landet og/eller brøt reglene for utenlandske arbeidere. Kampanjen ble innledet med et 90-dagers amnesti (Lifos 2018, s. 19), som ga de som brøt reglene muligheten til å melde seg og korrigere sin status, eller i det minste forlate landet uten å bli registrert som kriminelle eller deporterte, og uten å måtte betale bøter eller avgi fingeravtrykk (De Bel-Air 2018, s. 7).

De Bel-Air peker på at dette (å ikke bli registrert som kriminelle/deporterte) gjør at man ikke blir forhindret fra å kunne returnere til landet lovlig i fremtiden (De Bel-Air 2018, s. 7). Amnestiet ble forlenget ved flere anledninger, og i alt skal over 750 000 personer ha forlatt landet som en følge av det (Lifos 2018, s. 20). Innen sommeren 2018 skal over 400 000 ha blitt deportert fra landet (De Bel-Air 2018, s. 7).

Videre har myndighetene i Saudi-Arabia innført nye og stadig stigende avgifter for utenlandske arbeidere samt for bedrifter som ansetter disse. Særlig de månedlige avgiftene utenlandske arbeidere må betale for familiemedlemmer de er sponsorer for, rapporteres å ha hatt en innvirkning (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2020).

Hvor mange som har forlatt landet som en følge av disse endringene er vanskelig å slå fast. Menneskerettighetsorganisasjonen Euro-Mediterranean Human Rights Monitor siterer i en artikkel fra 2020 et saudi-arabisk selskap på at 1.6 millioner utenlandske arbeidere skal ha forlatt Saudi-Arabia som en følge av avgiftene (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2020). I en artikkel i The Washington Post anslås det at 1.1 millioner arbeidere forlot landet i 2017 og 2018 – i tillegg til de som dro eller ble deportert gjennom kampanjen beskrevet ovenfor (Fahim 2019).

6.3 I sum: færre utenlandske borgere i Saudi-Arabia

I sum tilsier dette at tiltakene beskrevet ovenfor har ført til at flere millioner utenlandske arbeidere har forlatt Saudi-Arabia de siste ti årene. Videre har det blitt vanskeligere for utenlandske borgere å bo og arbeide i landet, ved at utgiftene øker, antallet yrker som er tilgjengelige minker og bedriftenes insentiver for å ansette saudi-arabiske borgere er betydelig styrket. I tillegg later det altså til at myndighetene gjennom omfattende kampanjer slår hardere ned på brudd på regelverket for opphold og arbeid enn tidligere. Som referert til ovenfor, synes dette også til å gjelde for palestinere, jemenitter og syrere (IRB 2017, s. 7; Landinfo 2017; Lifos 2018, s. 19; 2019, s. 109).

Lifos skriver at situasjonen for palestinere og andre utlendinger i Saudi-Arabia har blitt vanskeligere etter at saudifiseringskampanjen ble lansert (Lifos 2019, s. 109). Selv om enkelte kilder melder at palestinere som sådan ikke deporteres, melder andre at dette kun gjelder palestinere med egyptiske, syriske eller jordanske (med mer enn to års gyldighet) reisedokumenter, og at palestinere kan bli deportert til øvrige land de har en forbindelse til når dette er mulig.

Tilsvarende melder flere kilder at jemenitter i praksis deporteres fra Saudi-Arabia, selv om andre hevder jemenitter er unntatt fra dette. Landinfo har ikke funnet informasjon som tilsier at syrere deporteres til hjemlandet. Derimot er det klart at myndighetene har strammet inn overfor både syrere og jemenitter i form av at privilegier har blitt inndratt, herunder retten til gratis skolegang (U.S. Department of State 2017, s. 22; al-ʿAnzi 2018; BBC 2018; Euro-Mediterranean Human Rights Monitor 2018; Osmandzikovic 2020, s. 100).

Det er grunn til å anta at Saudi-Arabia vil fortsette saudifiseringspolitikken i årene som kommer. Siden oljeprisen kollapset i 2014 har statsbudsjettene vist store underskudd, og situasjonen har naturlig nok blitt enda verre som følge av koronapandemien, slik at underskuddet for inneværende år forventes å nå opp mot 13 % av brutto nasjonalprodukt (Batrawy 2017; Turak 2020). Myndighetene ser ikke for seg å kunne balansere budsjettet før i 2023 (Young 2018a), og har allerede måttet gjennomføre en rekke potensielt svært upopulære innstramminger, så som kutt i subsidier på energi og basisvarer og en tredobling av moms

(Krane 2018; Young 2018b; Turak 2020). Å inkludere en større andel av egne statsborgere i arbeidsstyrken, samt å sørge for at en større andel av verdiene som skapes forblir i landet, fremstår som en nødvendig prioritering også i årene som kommer.

Skriftlige kilder

- ‘Allawi, ‘I. (2019, 9. januar). Bi-‘amr al-malik Salman: bid‘ tamdid huwiyat za‘ir lil-yamaniyin [Etter ordre fra kong Salman: perioden for forlengelse av besøkendeskort for jemenitter begynner.] *Okaz*. Tilgjengelig fra <https://www.okaz.com.sa/local/na/1697845> [lastet ned 20. oktober 2020]
- Ajeer (u.å.a). ‘An ‘Ajir [Om Ajeer.] Riyadh: Ajeer. Tilgjengelig fra <https://ajeer.com.sa/faq> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Ajeer (u.å.b). *al-As‘ila al-sha‘ila ‘an khidmat al-za‘irin [Ofte stilte spørsmål om besøkende-ordningen.]* Riyadh: Ajeer. Tilgjengelig fra <https://visitors.ajeer.com.sa/faqs> [lastet ned 20. oktober 2020]
- Ajeer (u.å.c). *Al-za‘irin al-suriyin [Syriske besøkende.]* Riyadh: Ajeer. Tilgjengelig fra <https://visitors.ajeer.com.sa/syrians> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Ajeer (u.å.d). *Al-za‘irin al-yamaniyin [Jemenittiske besøkende.]* Riyadh: Ajeer. Tilgjengelig fra <https://visitors.ajeer.com.sa/yemenis> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Al-‘Anini, S. (2015, 23. desember). Al-jiwazat: 500 riyal gharama lil-muta‘akhirin ‘an dafa‘ rulum al-ziyara [Passdirektoratet: 500 riyal i gebyr til de som betaler avgiften for besøkendekortet for sent.] *Al-Madina*. Tilgjengelig fra <https://www.al-madina.com/article/421977/%D8%A7%D9%84%D8%AC%D9%88%D8%A7%D8%B2%D8%A7%D8%AA-500-%D8%B1%D9%8A%D8%A7%D9%84-%D8%BA%D8%B1%D8%A7%D9%85%D8%A9-%D9%84%D9%84%D9%85%D8%AA%D8%A3%D8%AE%D8%B1%D9%8A%D9%86-%D8%B9%D9%86-%D8%AF%D9%81%D8%B9-%D8%B1%D8%B3%D9%88%D9%85-%D8%A7%D9%84%D8%B2%D9%8A%D8%A7%D8%B1%D8%A9> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Al-‘Anzi, N. (2018, 12. februar). Qubul hamili huwiyat 'za'ir' fi l-madaris al-'ahliyya wal-'ajnabiyya [Personer med 'besøkende-identitet' tas imot ved private og utenlandske skoler.] *Okaz*. Tilgjengelig fra <https://www.okaz.com.sa/local/na/1614271> [lastet ned 15. oktober 2020]
- Al-‘Arabi al-jadid (2015, 2. mai). Al-Su‘udiyya tusahhihu wad‘ al-‘imala al-yamaniyya 'ghayr al-nizamiyya' [Saudi-Arabia korrigerer statusen til den ulovlige jemenittiske arbeidsstyrken.] *Al-‘Arabi al-jadid*. Tilgjengelig fra <https://www.alaraby.co.uk/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B5%D8%AD%D8%AD-%D9%88%D8%B6%D8%B9-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D9%85%D8%A7%D9%84%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%8A%D9%85%D9%86%D9%8A%D8%A9-%22%D8%BA%D9%8A%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D9%86%D8%B8%D8%A7%D9%85%D9%8A%D8%A9%22> [lastet ned 20. oktober 2020]
- Al-‘Arabi al-jadid (2016, 16. desember). Al-Su‘udiyya tumaddid bitaqat 'za'ir' lil-muqimin al-yamaniyin lil-marra al-thalitha [Saudi-Arabia fornyer 'besøkendekortet' for jemenitter i landet for tredje gang.] *Al-‘Arabi al-jadid*. Tilgjengelig fra <https://www.alaraby.co.uk/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D9%85%D8%AF%D8%AF-%D8%A8%D8%B7%D8%A7%D9%82%D8%A9->

[%22%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1%22-%D9%84%D9%84%D9%85%D9%82%D9%8A%D9%85%D9%8A%D9%86-%D8%A7%D9%84%D9%8A%D9%85%D9%86%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D9%84%D9%84%D9%85%D8%B1%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%AB%D8%A7%D9%84%D8%AB%D8%A9](#) [lastet ned 21. oktober 2020]

Al-‘Arabi al-jadid (2018, 4. september). Talamidh suriyun wa-yamaniyun mamnu‘un min dukhul al-madaris al-hukumiyya al-su‘udiyya [Syriske og jemenittiske elever forbyes fra å gå på offentlige skoler i Saudi-Arabia.] *Al-‘Arabi al-jadid*. Tilgjengelig fra <https://www.alaraby.co.uk/%D8%AA%D9%84%D8%A7%D9%85%D9%8A%D8%B0-%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%88%D9%86-%D9%88%D9%8A%D9%85%D9%86%D9%8A%D9%88%D9%86-%D9%85%D9%85%D9%86%D9%88%D8%B9%D9%88%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%AF%D8%AE%D9%88%D9%84-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%AF%D8%A7%D8%B1%D8%B3-%D8%A7%D9%84%D8%AD%D9%83%D9%88%D9%85%D9%8A%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9> [lastet ned 1. oktober 2020]

Al-Ahmadi, M., A. al-Ghamidi, A. al-Dhibyani & A. al-‘Afifi (2012, 24. oktober). Qubul al-tullab al-suriyin fi madarisina [De syriske studentene ønskes velkommen i skolene våre.] *Okaz*. Tilgjengelig fra <https://www.okaz.com.sa/article/516300> [lastet ned 15. oktober 2020]

Al-Arabiya (2013a, 25. juni). Around 2,000 illegal Yemeni workers leaving Saudi Arabia per day. *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://english.alarabiya.net/en/business/economy/2013/06/25/Around-2-000-illegal-Yemeni-workers-leaving-Saudi-Arabia-per-day.html> [lastet ned 26. oktober 2020]

Al-Arabiya (2013b, 26. august). Barnamij li-qubul al-suriyin fi l-jama‘at al-hukumiyya bil-Su‘udiyya [Program for å ta imot syrerne ved offentlige universiteter i Saudi-Arabia.] *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://www.alarabiya.net/ar/saudi-today/2013/08/26/%D8%A8%D8%B1%D9%86%D8%A7%D9%85%D8%AC-%D9%84%D9%82%D8%A8%D9%88%D9%84-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%A7%D9%85%D8%B9%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%AD%D9%83%D9%88%D9%85%D9%8A%D8%A9-%D8%A8%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9> [lastet ned 15. oktober 2020]

Al-Arabiya (2015a, 12. september). Saudi official: We received 2.5 mln Syrians. *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2015/09/12/Saudi-official-we-received-2-5-mln-Syrians-since-conflict> [lastet ned 14. september 2020]

Al-Arabiya (2015b, 7. desember). Syrian visitors in Saudi Arabia to get temporary work permits. *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2015/12/07/Syrian-visitors-in-Saudi-Arabia-to-get-temporary-work-permits> [lastet ned 15. oktober 2020]

Al-Arabiya (2015c, 14. juni). Yemeni women with ‘visitor’s card’ allowed to work in Saudi Arabia. *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2015/06/14/Yemeni-women-with-visitor-s-card-allowed-to-work-in-Saudi-Arabia> [lastet ned 20. oktober 2020]

- Al-Arabiya (2015d, 10. mai). 'Za'ir' tamnahu al-yamaniyin haqq al-'amal bi-stithna' 3 qita'at ['Besøkendekort' gir jemenitter rett til arbeid med unntak av i tre sektorer.] *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://www.alarabiya.net/ar/aswaq/economy/2015/05/10/%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1-%D8%AA%D9%85%D9%86%D8%AD-%D8%A7%D9%84%D9%8A%D9%85%D9%86%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%AD%D9%82-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D9%85%D9%84-%D8%A8%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%AB%D9%86%D8%A7%D8%A1-3-%D9%82%D8%B7%D8%A7%D8%B9%D8%A7%D8%AA> [lastet ned 22. oktober 2020]
- Al-Arabiya (2016, 16. juni). Al-Su'udiyya.. 10 khatawat li-tamdid 'huwiyat za'ir' lil-yamaniyin [Saudi-Arabia.. 10 skritt for å fornye 'besøkendekort' for jemenitter.] *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://www.alarabiya.net/ar/saudi-today/2016/06/16/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-10-%D8%AE%D8%B7%D9%88%D8%A7%D8%AA-%D9%84%D8%AA%D9%85%D8%AF%D9%8A%D8%AF-%D9%87%D9%88%D9%8A%D8%A9-%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1-%D9%84%D9%84%D9%8A%D9%85%D9%86%D9%8A%D9%8A%D9%86> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Al-Arabiya (2017, 16. mai). Al-samah lil-suriyin 'isdar 'ish'ar 'amal mu'aqqat fi l-Su'udiyya [Syrere gis tillatelse til å skrive ut midlertidig arbeidstillatelse.] *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://www.alarabiya.net/ar/saudi-today/2017/05/16/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%85%D8%A7%D8%AD-%D9%84%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%A8%D8%A5%D8%B5%D8%AF%D8%A7%D8%B1-%D8%A5%D8%B4%D8%B9%D8%A7%D8%B1-%D8%B9%D9%85%D9%84-%D9%85%D8%A4%D9%82%D8%AA-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Al-Batati, S. (2020, 28. mai). Yemen begins repatriation of thousands of stranded citizens. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/node/1681331/middle-east> [lastet ned 26. oktober 2020]
- Al-Bawaba (2016, 24. februar). Al-Su'udiyya tasdiru 650 tasrih 'amal mu'aqqatan lil-suriyin khilala 'usbu' [Saudi-Arabia utsteder 650 midlertidige arbeidstillatelser til syrere i løpet av en uke.] *Al-Bawaba*. Tilgjengelig fra <https://www.albawaba.com/ar/%D8%A3%D8%B9%D9%85%D8%A7%D9%84/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B5%D8%B1%D9%8A%D8%AD-%D8%B9%D9%85%D9%84-%D9%84%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%8A%D9%86--809384> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Al-Kahil, R., A. al-'Isa & F. al-'Anzi (2015, 12. mai). Jiwarzat al-Riyad tusallim 'awwal bitaqat 'za'ir'... wal-yamaniyun: shukran Salman al-hazm [Passdirektoratet i Riyadh leverer det første besøkendekortet... Jemenittene: takk (kong) Salman den rettferdige.] *Al-Madina*. Tilgjengelig fra <https://www.al-madina.com/article/379171> [lastet ned 20. oktober 2020]
- Al-Khotani, S. (2016, 28. januar). 480,000 muqem identity cards issued. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/saudi-arabia/news/871651> [lastet ned 26. oktober 2020]
- Al-Luwayhiq, F. (2015, 15. desember). 'Bitaqat za'ir' tamnahu al-tam'anina li-nisf milyun yamani ['Besøkendekort' gir sikkerhet til en halv million jemenitter.] *al-Riyadh*. Tilgjengelig fra <http://www.alriyadh.com/1109916> [lastet ned 22. oktober 2020]

Al-Madina (2016, 25. februar). 6 khatawat 'iliktruniyya li-'isdar tasrih 'amal mu' aqqat lil-'ashqa' al-suriyin 'abr 'ajir' [Seks elektroniske skritt for å utstede midlertidig arbeidstillatelse til våre syriske brødre med Ajeer.] *Al-Madina*. Tilgjengelig fra <https://www.al-madina.com/article/433801/6-%D8%AE%D8%B7%D9%88%D8%A7%D8%AA-%D8%A5%D9%84%D9%83%D8%AA%D8%B1%D9%88%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D9%84%D8%A5%D8%B5%D8%AF%D8%A7%D8%B1-%D8%AA%D8%B5%D8%B1%D9%8A%D8%AD-%D8%B9%D9%85%D9%84-%D9%85%D8%A4%D9%82%D8%AA-%D9%84%D9%84%D8%A3%D8%B4%D9%82%D8%A7%D8%A1-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%B9%D8%A8%D8%B1-%D8%A3%D8%AC%D9%8A%D8%B1> [lastet ned 19. oktober 2020]

Al-Sharq al-'awsat (2017, 11. september). Al-Su'udiyya tamnahu al-'iqama al-nizamiyya lil-yamaniyin hamili 'huwiyat za'ir' [Saudi-Arabia gir jemenittiske innehavere av besøkendekort mulighet til å få regulært opphold.] *Al-Sharq al-'awsat*. Tilgjengelig fra <https://aawsat.com/home/article/1021346/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D9%85%D9%86%D8%AD-%D8%A7%D9%84%D8%A5%D9%82%D8%A7%D9%85%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%86%D8%B8%D8%A7%D9%85%D9%8A%D8%A9-%D9%84%D9%84%D9%8A%D9%85%D9%86%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%AD%D8%A7%D9%85%D9%84%D9%8A-%C2%AB%D9%87%D9%88%D9%8A%D8%A9-%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1%D8%B2> [lastet ned 21. oktober.]

Al-Sulami, M.D. (2015, 12. mai). Job visas via Ajeer for Yemenis with corrected status. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/saudi-arabia/news/745271> [lastet ned 20. oktober 2020]

Alshabri, N., M. Khalfan & T. Maqsood (2015). Localization Barriers and the Case of Nitaqat Program in Saudi Arabia. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(9), 898-903. Tilgjengelig fra <https://pdfs.semanticscholar.org/ea22/70126419ec3795c565b9b7b88bcd39563e4d.pdf> [lastet ned 23. oktober 2020]

Arab News (2015a, 3. juli). 262,000 Yemenis correct status. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/featured/news/770521> [lastet ned 20. oktober 2020]

Arab News (2015b, 12. oktober). Muqem only after valid iqama expires. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/saudi-arabia/news/819161> [lastet ned 2. oktober 2020]

Arab News (2015c, 6. mai). No Nitaqat penalty for hiring up to 15 Yemenis. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/featured/news/742956> [lastet ned 26. oktober 2020]

Arab News (2017a, 7. mai). Saudi Arabia hosts 895,175 Yemeni, Syrian refugees as guests: KSRelief chief. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/node/1095621/saudi-arabia> [lastet ned 19. oktober 2020]

Arab News (2017b, 13. september). Saudi Passport Department: Yemenis with visitor IDs to get iqamas from Oct. 5. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/node/1160046/saudi-arabia> [lastet ned 21. oktober 2020]

Ardemagni, E. (2020). *The Saudi-Yemeni Militarized Borderland*. Carnegie Endowment for International Peace. Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace. Tilgjengelig fra <https://carnegieendowment.org/sada/80745> [lastet ned 21. oktober 2020]

- Batrawy, A. (2017, 19. desember). Saudi Arabia heralds biggest spending plans yet amid deficit. *AP*. Tilgjengelig fra <https://apnews.com/article/60449b41a03749beb807203b5db8863e> [lastet ned 26. oktober 2020]
- BBC (2015, 26. mars). Saudi Arabia launches air strikes in Yemen. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-32061632> [lastet ned 20. oktober 2020]
- BBC (2018, 9. mai). Al-Su'udiyya taradat 17 'alf muhajir yamani hadha al-'am [Saudi-Arabia har utvist 17 000 yemenittiske flyktninger i år.] *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/arabic/middleeast-44056017> [lastet ned 22. oktober 2020]
- BBC (2020, 4. november). Saudi Arabia eases 'kafala' system restrictions on migrant workers *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54813515> [lastet ned 13. november 2020]
- Browning, N. & Y. Bayoumy (2015, 6. september). In rich Gulf Arab states, some feel shamed by refugee response. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://uk.reuters.com/article/us-europe-migrants-gulf/in-rich-gulf-arab-states-some-feel-shamed-by-refugee-response-idUKKCN0R60H620150906> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Bruni, M. (2018). *New Evidence on Yemeni Return Migrants from the Kingdom of Saudi Arabia*. Sana'a: International Organization for Migration (IOM) UN Migration. Tilgjengelig fra https://publications.iom.int/system/files/pdf/report_survey_on_yemeni_returnees.pdf [lastet ned 19. oktober 2020]
- De Bel-Air, F. (2018). *Demography, Migration and Labour Market in Saudi Arabia*. Firenze/Jedda: European University Institute (EUI) & Gulf Research Center (GRC). Tilgjengelig fra https://gulfmigration.org/media/pubs/exno/GLMM_EN_2018_05.pdf [lastet ned 19. oktober 2020]
- Det saudiarabiske passdirektoratet, @AljawazatKSA (2017, 21. desember). 'Ahlan bi-ka, raqm al-hudud yakunu [...] [Bare hyggelig, grensenummeret er [...]] [twittermelding] Tilgjengelig fra <https://twitter.com/AljawazatKSA/status/943878092858318848> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Deutsche Welle (2015, 6. desember). Al-Su'udiyya ta'tazimu manh al-suriyin al-za'irin tashilat istithna'iyya lil-'amal fi-ha [Saudi-Arabia planlegger å gi syriske besøkende unntaksvisse lettelser som tillater arbeid.] *Deutsche Welle*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/ar/%D8%A7%D9%84%D8%B3%D8%B9%D9%88%D8%AF%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B9%D8%AA%D8%B2%D9%85-%D9%85%D9%86%D8%AD-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%A7%D9%84%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1%D9%8A%D9%86-%D8%AA%D8%B3%D9%87%D9%8A%D9%84%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D8%AB%D9%86%D8%A7%D8%A6%D9%8A%D8%A9-%D9%84%D9%84%D8%B9%D9%85%D9%84-%D9%81%D9%8A%D9%87%D8%A7-18897657> [lastet ned 15. oktober 2020]
- Eldorar Alshamia (2020, 29. april). Al-jiwazat al-su'udiyya tu'linu mufaja'atan saratan lil-muqimin al-suriyin wal-yamaniyin [Det saudiarabiske passdirektoratet annonserer en hyggelig overraskelse for syrere og jemenitter i landet.] *Eldorar Alshamia*. Tilgjengelig fra <https://eldorar.com/node/151187> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Enab Baladi (2015, 7. desember). Al-Su'udiyya tabda'u 'isdar bitaqat 'tasrih al-'amal' lil-za'irin al-suriyin [Saudi-Arabia begynner utstedelse av arbeidstillatelseskort til syriske besøkende.] *Enab Baladi*. Tilgjengelig fra <https://www.enabbaladi.net/archives/55218> [lastet ned 16. oktober 2020]

- Euro-Mediterranean Human Rights Monitor (2018, 17. januar). *Saudi Arabia: Expulsion and deportation of thousands of Yemenis a human rights violation*. Genève: Euro-Mediterranean Human Rights Monitor. Tilgjengelig fra <https://euromedmonitor.org/en/article/2238/Saudi-Arabia:-Expulsion-and-deportation-of-thousands-of-Yemenis-a-human-rights-violation> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Euro-Mediterranean Human Rights Monitor (2020, 3. juli). *Saudi Arabia's increasing fees on foreign residents causing humanitarian crisis among Yemenis*. Genève: Euro-Mediterranean Human Rights Monitor. Tilgjengelig fra <https://euromedmonitor.org/en/article/3642/Saudi-Arabia%E2%80%99s-increasing-penalties-on-migrant-workers--causing-humanitarian-crisis-among-Yemeni-refugees> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Fahim, K. (2019, 2. februar). Saudi Arabia encouraged foreign workers to leave — and is struggling after so many did. *The Washington Post*. Tilgjengelig fra https://www.washingtonpost.com/world/saudi-arabia-encouraged-foreign-workers-to-leave---and-is-struggling-after-so-many-did/2019/02/01/07e34e12-a548-11e8-ad6f-080770dcddc2_story.html [lastet ned 23. oktober 2020]
- Google Play (u.å.). *Absher*. Mountain View: Google. Tilgjengelig fra https://play.google.com/store/apps/details?id=sa.gov.moi&hl=en_US&gl=US [lastet ned 22. oktober 2020]
- Gulf Business (2016, 19. desember). Saudi extends visit visas for Yemenis. *Gulf Business*. Tilgjengelig fra <https://gulfbusiness.com/saudi-extends-visit-visas-yemenis/> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Gulf Business (2017, 12. juni). Saudi grants six-month visit visa extension for Yemenis. *Gulf Business*. Tilgjengelig fra <https://gulfbusiness.com/saudi-grants-six-month-visit-visa-extension-for-yemenis/> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Hertog, Steffen 2016. Challenges to the Saudi Distributional State in the Age of Austerity. *Saudi Arabia: Domestic, Regional and International Challenges*. Middle East Institute, National University of Singapore.
- Ibrahim, Y. M. (1990, 22. oktober). Mideast Tensions; Saudi Curbs on Yemeni Workers Sets Off a Migration. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/1990/10/22/world/mideast-tensions-saudi-curbs-on-yemeni-workers-sets-off-a-migration.html> [lastet ned 19. oktober 2020]
- ILO, dvs International Labour Organization (u.d.). *Policy Brief No. 2: Reform of the Kafala (Sponsorship) System*. Genève: ILO. Tilgjengelig fra <https://www.ilo.org/dyn/migpractice/docs/132/PB2.pdf> [lastet ned 13. november 2020]
- Indias ambassade i Riyadh (u.å.). *Employment in Saudi Arabia – FAQs*. Riyadh: Indias ambassade. Tilgjengelig fra <https://www.eoiriyadh.gov.in/page/going-tosad/> [lastet ned 7. september 2020]
- IRB, dvs Immigration and Refugee Board of Canada (2019, 23. januar). *Saudi Arabia: Residency permits through sponsorship, including the foreigner's family members eligible to be sponsored; the process for a sponsor to revoke their sponsorship and whether the foreigner receives documentation that the sponsorship has been revoked*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <https://www.irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=457707&pls=1> [lastet ned 7. september 2020]
- IRB (2017, 14. november). *Palestine and Saudi Arabia: Residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; requirements and procedures to renew residence status*,

- including whether stateless Palestinians whose permits have expired face deportation and detention. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=457291&pls=1> [lastet ned 7. september 2020]
- Keyser, Z. (2019, 8. juli). Saudi Arabia launches arrest campaign against Palestinian expatriates. *The Jerusalem Post*. Tilgjengelig fra <https://www.jpost.com/middle-east/saudi-arabia-launches-arrest-campaign-against-palestinian-expatriates-594911> [lastet ned 23. oktober 2020]
- KFUPM, King Fahd University of Petroleum and Minerals (u.å.a). *Issuance of a Single / Multiple Exit re-Entry Visa*. Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra <http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Issuance%20of%20a%20Single%20Multiple%20Exit%20re-Entry%20Visa.pdf> [lastet ned 26. oktober 2020]
- KFUPM (u.å.b). *Issuance of Final Exit visa*. Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra <http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Issuance%20of%20Final%20Exit%20visa.pdf> [lastet ned 26. oktober 2020]
- KFUPM (u.å.c). *Issuance of new Resident permit (Iqama) for wives and children*. Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra [http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Issuance%20of%20new%20Resident%20permit%20\(Iqama\)%20for%20wives%20and%20children.pdf](http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Issuance%20of%20new%20Resident%20permit%20(Iqama)%20for%20wives%20and%20children.pdf) [lastet ned 26. oktober 2020]
- KFUPM (u.å.d). *Issuance of Residence Permit (New Iqama)*. Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra [http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/Issuance%20of%20Residence%20Permit%20\(New%20Iqama\).pdf](http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/Issuance%20of%20Residence%20Permit%20(New%20Iqama).pdf) [lastet ned 26. oktober 2020]
- KFUPM (u.å.e). *Renewal of Residence Permit (Iqama)*. Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra [http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Renewal%20of%20Residence%20Permit%20\(Iqama\).pdf](http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Renewal%20of%20Residence%20Permit%20(Iqama).pdf) [lastet ned 26. oktober.]
- KFUPM (u.å.f). *Application form for exit & re-entry visa*. Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra <http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/form-exit%20re-Entry%20updated.pdf> [lastet ned 26. oktober 2020]
- KFUPM (u.å.g). *Apply for a Family Visa* Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra <http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Apply%20for%20a%20Family%20Visa.pdf> [lastet ned 26. oktober.]
- KFUPM (u.å.h). *Extension of Single/Multiple Exit & Re-Entry Visas Outside the Kingdom* Dhahran: KFUPM. Tilgjengelig fra <http://www.kfupm.edu.sa/deanships/fpa/docs/1-Procedure-Extension%20on%20Exit%20Re-Entry%20Visa.pdf> [lastet ned 26. oktober 2020]
- Khaleej Times (2017, 5. juli). Dependent fee hits expats in Saudi Arabia. *Khaleej Times*. Tilgjengelig fra <https://www.khaleejtimes.com/region/saudi-arabia/dependent-fee-hits-expats-in-saudi> [lastet ned 2. oktober 2020]
- Khaleej Times (2020, 28. mai). Coronavirus: UAE helps 100 stranded Yemeni nationals to return home. *Khaleej Times*. Tilgjengelig fra <https://www.khaleejtimes.com/coronavirus-pandemic/coronavirus-uae-helps-100-stranded-yemeni-nationals-to-return-home> [lastet ned 26. oktober 2020]
- Krane, J. (2018). Political Enablers of Energy Subsidy Reform in Middle Eastern Oil Exporters. *Nature Energy*, 3(7), 547-552. Tilgjengelig fra <https://www.nature.com/articles/s41560-018-0113-4> [lastet ned 21. september 2020]

- Landinfo (2016, 25. oktober). *Gulfstatene: Syrere i gulfstatene*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Gulfstatene-Respons-Syrere-i-gulfstatene-25102015.pdf> [lastet ned 7. september 2020]
- Landinfo (2017, 16. november). *Gulfstatene: Oppholdsvilkår for palestinere med syriske dokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Gulfstatene-respons-Oppholdsvilk%C3%A5r-for-palestinere-med-syriske-dokumenter-16112017.pdf> [lastet ned 23. oktober 2020]
- Lifos (2018, 23. mai). *Sponsorsystemet (kafala) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41352> [lastet ned 23. juni 2020]
- Lifos (2019, 15. oktober). *Palestinier i Mellanöstern - uppehållsrätt och dokument*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43664> [lastet ned 23. oktober 2020]
- Mohammed, I. (2013, 13. desember). Palestinian expatriates exempt from labor action. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/news/482836> [lastet ned 23. oktober 2020]
- Mustafa, H. (2013, 18. desember). Questioning Nitaqat: the Saudi job-nationalization program. *Al-Arabiya*. Tilgjengelig fra <https://english.alarabiya.net/en/business/economy/2013/12/18/Questioning-Nitaqat-the-Saudi-job-nationalization-program-> [lastet ned 23. oktober 2020]
- Naffee, I. (2013, 6. november). Illegal Syrian expats can't be deported. *Arab News*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/news/470216> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Nagraj, A. (2017, 6. juli). Saudi's expat dependent fee: Everything you need to know. *Gulf Business*. Tilgjengelig fra <https://gulfbusiness.com/saudis-expat-dependent-fee-everything-you-need-to-know/> [lastet ned 9. september 2020]
- Nebehay, S. (2018, 9. mai). U.N. urges Saudi Arabia not to deport Yemeni migrants to war zone. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://de.reuters.com/article/us-yemen-security-saudi-migrants-idUSKBN1IA1F7> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Nereim, V. (2020, 4. november). Saudi Arabia Loosens Controversial Curbs on Foreign Workers *Bloomberg*. Tilgjengelig fra <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-11-04/saudi-arabia-eases-controversial-restrictions-on-foreign-workers> [lastet ned 13. november 2020]
- Osmandzikovic, E. (2019, 22. april). The Saudi Approach to Reception and Accommodation: The Case of Displaced Syrians. Tilgjengelig fra <https://www.kfcris.com/en/view/post/213> [lastet ned.]
- Osmandzikovic, E. (2020). Integration of Displaced Syrians in Saudi Arabia. *Border Crossing*, 10(2), 91-110. Tilgjengelig fra <https://journals.tplondon.com/bc/article/view/978> [lastet ned 14. september 2020]
- Pangea Worldwide (2019, 9. mars). *Saudi Arabia Family Residence visa process*. Riyadh: Pangea Worldwide. Tilgjengelig fra <https://www.pangeaworldwide.sa/saudi-arabia-family-residence-visa-process/> [lastet ned 10. september 2020]
- PwC Middle East (2016, udatert). *Corporate Immigration 2017: Kingdom of Saudi Arabia*. De forente arabiske emirater: PwC Middle East. Tilgjengelig fra

- <https://www.pwc.com/m1/en/media-centre/2017/articles/corporate-immigration-ksa.pdf> [lastet ned 8. september.]
- Ringnes, T. & K. Vogt (2017, sist oppdatert 9. juni). *Den islamske kalender*. Oslo: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra https://snl.no/den_islamske_kalender [lastet ned 9. september 2020]
- Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. (u.å. a). *Employment Visa*. Washington D.C.: Saudi-Arabias ambassade. Tilgjengelig fra <https://www.saudiembassy.net/employment-visa> [lastet ned 7. september.]
- Saudi-Arabias ambassade i Washington D.C. (u.å. b). *Residence Visa Requirements*. Washington D.C.: Embassy of the Kingdom of Saudi Arabia. Tilgjengelig fra <https://www.saudiembassy.net/residence-visa-requirements> [lastet ned 26. oktober 2020]
- Saudi Gazette (2019, 5. november). Expats with huroob status cannot enter Saudi Arabia again. *Saudi Gazette*. Tilgjengelig fra <http://saudigazette.com.sa/article/581772> [lastet ned 2. oktober 2020]
- Saudi Gazette (2020, 17. februar). Jawazat: Renew 'Muqem' ID or face action. *Saudi Gazette*. Tilgjengelig fra <http://saudigazette.com.sa/article/589179> [lastet ned 2. oktober 2020]
- Saudi Press Agency (2015, 11. mai). Jiwarzat al-madina al-munawwara tabda'u istiqbal talabat al-'ikhwa al-yamaniyin fi jami' muhafazatiha [Passdirektoratet i Medina begynner å ta imot henvendelser fra våre jemenittiske brødre i alle dets distrikter.] *Saudi Press Agency (SPA)*. Tilgjengelig fra <https://www.spa.gov.sa/1360079> [lastet ned 20. oktober 2020]
- Saudi Press Agency (2016, 29. februar). 'Al-'amal' tasdiru 847 tasrih 'amal mu'aqqat lil-'ashqa' al-suriyin 'abra "ajir' [Arbeidsdepartementet utsteder 847 midlertidige arbeidstillatelser til våre syriske brødre gjennom 'Ajeer'.] *Saudi Press Agency (SPA)*. Tilgjengelig fra <https://www.spa.gov.sa/1472237> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Saudi Press Agency (2020, 6. april). Al-jiwarzat: tamdid 'huwwiyat za'ir' al-mamnuha lil-'ashqa' al-yamaniyin al-muqimin fi l-mamlaka 'ilikruniyyan [Passdirektoratet: elektronisk fornyelse av 'besøkendekort' for våre jemenittiske brødre som oppholder seg i kongeriket.] *Saudi Press Agency (SPA)*. Tilgjengelig fra <https://www.spa.gov.sa/2070920> [lastet ned 21. oktober 2020]
- Siraj W., @sirajwahab (2015, 22. oktober). *FIRST LOOK: Our colleague at @Arab_News got his 5-year Muqem (Resident ID) card today. Looks very similar to Iqama*. Tilgjengelig fra <https://twitter.com/sirajwahab/status/657261528710848512> [lastet ned 26. oktober 2020]
- Turak, N. (2020, 11. mai). Saudi Arabia's austerity drive seen as 'decisive and necessary,' but could delay a consumer recovery. *CNBC*. Tilgjengelig fra <https://www.cnbc.com/2020/05/11/saudi-arabias-austerity-drive-decisive-and-necessary-but-could-delay-a-consumer-recovery.html> [lastet ned 26. oktober 2020]
- U.S. Department of State (2017, 11. mars). *2016 Country Reports on Human Rights Practices: Saudi Arabia*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/01/Saudi-Arabia-1.pdf> [lastet ned 21. oktober 2020]
- U.S. Department of State (2020, 11. mars). *Country Reports on Human Rights Practices 2019 – Saudi Arabia*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/03/SAUDI-ARABIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [lastet ned 7. september 2020]

- Udlændingestyrelsen (2019, 30. august). *Palæstinensere i Saudi-Arabien*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra <https://nyidanmark.dk/en-GB/Words-and-concepts/US/Asylum/Country-notes> [lastet ned 23. oktober 2020]
- Yahya, M. & M. Muasher (2018). *Refugee Crises in the Arab World*. Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace. Tilgjengelig fra <https://carnegeendowment.org/2018/10/18/refugee-crises-in-arab-world-pub-77522> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Young, Karen E (2018a). *Confronting the Governance Crisis in the Middle East and North Africa: Toward Establishing Inclusive and Pluralistic States Post-Arab Spring. Issue brief 09.06.18*. Texas: Rice University Baker Institute for Public Policy. Tilgjengelig fra <https://www.bakerinstitute.org/media/files/files/db9d718b/cme-pub-carnegie-collection-011419.pdf> [lastet ned 13. november 2020]
- Young, Karen E (2018b, september). *The Difficult Promise of Economic Reform in the Gulf*. Texas: Rice University Baker Institute for Public Policy. Tilgjengelig fra <https://scholarship.rice.edu/bitstream/handle/1911/102812/cme-pub-carnegie-young-092618.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [lastet ned 13. november 2020]